67 ELIZABETH ST.

TORONTO DAILY HEBREW JOURNAL

PHONE MAIN 4582

דער אידישער זשורנאל

דיימאנדס
$1 $2 $3
וועכענטליך-

איהר האט יעצט די געלעגענהייט צו האבען דעם פיינסטען דיימאנד אדער אנדערע דזשועלרי דורך דאס קרעדיט סיסטעם פון דזשייקאב בראדער. דיימאנדס ווי עס איז בעוואוסט ווערט אלע מאל טייערער און עס איז אן אייביגע היים.

מיר געטרויען יעדען עהרליכען מענשען זא דאס איהר האט די געלעגענהייט צו קויפען ביי אונזערע דיימאנדס מיט די לייכטעסטע אבצאהלונגען. ספעשעל דיסקאונט 10 פראצענט פאר קעש. דזשייקאב בראדערס 15 יאנג סטריט ארקייד.

A S Freidus
c/o The New York
Public Library
476 Fifth Ave
NEW YORK CITY
Mr S Cohen

חתן כלה
זאלענדאסלטזען

מערידזש לייסענס קאן מען קריגען אין אפיס פון "אידישען זשורנאל", 67 עליזאבעטה סטריט.
די יעניגע חתן כלה וואס וועלען דא נעהמען זייערע לייסענס, וועלען קריגען א יום-טוב'דיגען בעריכט מיט א מזל-טוב אין "אידישען זשורנאל" פריי.

VOLUME III. No 537 | Toronto, Wednsday April 28, 1915 | י"ד אייר פ' אמור תרע"ה. | מיטוואך דער 28-טער אפריל, 1915. | PRICE: 1 CENT

קריעגס שיפען צושמעטערען דארדאנעלען פארטען

איטאליען רופט איהרע אמבאסאדארען אויף א בעראטונג אין רוים

לאנדאן, אפריל, 27.

א בעריכט אונטערשריבען פון דער ארמיראליטעט און דאס קריעגס-מיניס-טעריום מעלדעט, אז נאך א קאמפף, וועלכער האט געדויערט עטליכע טעג, זע-נען מיט דער הילף פון די קריעגס-שיפען געלאנדעט געווארען סאלדאטען אויפ'ן גאליפאלי האלב-אינזעל. די סאלדאטען זענען געלאנדעט געווארען אין ביידע זיי-טען פון די דארדאנעלען, און פיעלע גע-פאנגענע זענען פערנומען געווארען.

די ,,דיילי מעיל" מעלדעט נאך חוץ דעם, אין א בעריכט פון אטהענס, אז זונטאג און מאנטאג האבען די קריעגס-שיפען באמבארדירט די אינערליכע פאר-טען און אנגעטהאן פיעל שאדען.

די פארטען ביי סמירנא זענען אויך באמבארדירט געווארען.

פאריז, אפריל, 27.

פראנצויזישע טרופען האבען פער-נומען דעם דארף קומקאלעה אויף דער אזיאטישער זייט ביים אריינגאנג צו די דארדאנעלען, און די פראנצויזישע טרו-פען האלטען יעצט דעם דארף טראץ די זיעבען קאנטער אטאקעס וועלכע זענען גע-מאכט געווארען פון די טערקען מיט שווע-רע ארטילעריע.

מיר האבען אויך דערביי פערנומען 500 געפאנגענע, און דער טערקישער פערלוסט מוז זיין בעדייטענד.

לאנדאן, אפריל, 27.

די טערקישע בעריכטען מעלדען, אז די עללייעס האבען געלאנדעט אין פיער בעזונדערע פונקטען אבער זיי ווערען יעצט צוריקגעשטויסען צוריק צו די ברעגעס, און זענען ארויף אויף די שיפען.

פיעלע מוסולמאנער פון די פראנצויזי-שע ארמייען דעזערטירען און לויפען איבער צו די טערקען.

מען רעכנט, אז ביי 300 טויזענד סאלדאטען זענען געלאנדעט געווארען.

א בעריכט פון פעטראגראד מעלדעט, אז דער רוסישער שווארצער ים פלאט האט באמבארדירט די פארטען ביים באס-פאר, וועלכע זענען בלויז 15 מייל פון קאנסטאנטינאפאל, בעשעדיגענדיג פינף פארטען.

די טערקישע קריעגס-שיף ,,טארגוט רייז" האט אבגעענטפערט, אבער אהן ערפאלג.

——— o ———

קענעדער סאלדאטען זענען געטויט געווארען פון די גאזען.

לאנדאן, אפריל, 27.

דער ענגלישער קריעגס-אפיס האט ארויסגעגעבען א סטייטמענט, אז די קע-נעדער סאלדאטען זענען געטויט געווארען ניט פון די וואונדען, נאר פון די פער-גיפטעטע גאזען מיט וועלכע די דייטשען האבען זיך בענוצט.

אטאווא, אפריל, 27.

די נעמען פון די געליטענע קענעדער סאלדאטען, ווי אויך זייער צאהל, איז נאך דערווייל אונבעוואוסט, בלויז דער צאהל פון די אפיצערען איז שוין בעקאנט, אז פאר דער דרייטאגיגער שלאכט האבען 130 קענעדער אפיצערען געליטען.

סער דזשאהן פרענטש קען זיך גאר ניט אבלויבען וועגען דער העלדישקייט פון די קענעדער סאלדאטען.

באנאר לאו און דער פרעמיער פון אויסטראליען האבען צוגעשיקט מיט-ליידס טעלעגראמען צו פרעמיער בארדען, אויסדריקענדיג מיטגעפיהל מיט קענעדעס פערלוסטען.

דייטשען פערזאפען א שוועדישע שיף

מאלמא, שוועדען, אפריל, 27.

די שוועדישע שיף ,,לואיז" וועלכע איז געגאנגען פון ענגלאנד נאך שוועדען, איז פערזאפט געווארען פון דייטשע טאר-פידא שיפען.

רוסיש עאן דייטשע לופט שיפען ארונטערגעבראכט

לאנדאן, אפריל, 27.

ווי רייטערס טעלעגראף אגענטור מעלדעט, איז א רוסישער עראפליין פונ'ם סיקארסקי טיפ ארונטערגעבראכט געווארען ביי טשאכאט טויטענדיג דערביי די דריי מענשען, וועלכע האבען זיך אין איהם געפונען.

פראנצויזישע לופט שיפען, ווערט אהער געמעלדעט האבען ארונטערגעווארפען באמבעס אויפ'ן דייטשען לופט-שי-פען מאגאזין לעבען סאניקי. זיי האבען אויך ארונטערגעבראכט און בעשעדיגט 2 דייטשע לופט שיפען.

דער שטוטגארטער קארעספאנדענט פון אן אמסטערדאמער צייטונג מעלדעט, אז דינסטאג איז א בייפליין געפלויגען איבער אבערדארף, ארונטערוואר־פענדיג פיער באמבעס אויף א געוועהר פאבריק. דער מאטעריאלער שאדען דערפון איז אונבעדייטענד, אבער 6 ציווילע זע-

נען דערביי געטויט געווארען, און 7 שווער פערוואונדעט.

איטאליען רופט איהרע אמבאסאדארען

רוים, אפריל 27.

די איטאליענישע אמבאסאדארען פון פאריז לאנדאן וויען און בערלין זענען אלע גערופען געווארען נאך רוים, אום צו האל-טען א קאנפערענץ מיט'ן אויסלענדישען מיניסטער סאנינא

פיעל ווערט ערוואַרטעט פון דיעזער קאנפערענץ, וועלכע וועט ענטשיידען אי טאליענס שיקזאל בענוגע דער מלחמה.

פארלאמענט מיטגליעד רעזיגנירט.

אטאווא, אפריל, 27.

איי. דעוויט פאסטער, א פארלאמענט מיטגליעד פון נאווא סקאשיא, האט רע-זיגנירט פון זיין מאנדאט.

פאסטער איז צוזאמען מיט נאך א מיטגליעד פון אנטאריא פערמישט אין די מלחמה-קאנטראקטען, ביי וועלכע עס איז בעגאנגען געווארען שווינדעל. ער איז געוועזען דער איינקויפער פון די פערד.

נאך ביי די לעצטע זיצונגען פון פארלאמענט האט איהם סער בארדען גע-מעלדעט, אז ער ווערט אויסגעשלאסען פון דער קאנסערוואטיווער פארטיי.

עסטרייכער פאנגען טויזענד רוסען

דזשענעווא, אפריל, 27.

ווי די היגע ,,טריבון" מעלדעט הא-בען די רוסען ביי די קארפאטען אנגעהוי-בען א נייע אפענסיווע ארום דעם או-זשאק דורכגאנג. צווישען סטרי און מא-טאמאראס שטערט אבער דער צוגאנגענער שניי זעהר פיעל די רוסען.

פאר די לעצטע צוויי טעג, ווערט בע-ריכטעט האבען עסטרייכער דארטען פער-לוירען ארום 20 טויזענד מענשען.

די עסטרייכער האבען זיך יעצט ביי די קארפאטען שטארק בעפעסטיגט, אוועק שטעלענדיג אין אלע וויכטיגע פונקטען 12 אינטשיגע הארמאטען.

וויען, אפריל, 27.

די שלאכט ארום דעם אוזשאק ווערט פארטגעזעצט, און לעבען קאזיאווא הא-בען מיר פערנומען מעהר ווי טויזענד רוסען.

ביי די קוזמער ... וואס די רוסען האבען געמאכט, וועלענדיג אבנעהמען די פערלוירענע פאזיציעס, האבען זיי פערלוירען צוויי באטאליאנען, און מיר האבען זיי נאכגעיאגט, פערנעהמענדיג 26 רוסישע טרענטשעס.

אין די איבעריגע טהיילען קומען פאר ארטילעריע שיסערייען.

עללייעס זענען ווידער די זיעגער

פאריז, אפריל, 27.

אן אפיציעלער פראנצויזישער בעריכט, מעלדעט, אז זיי מאכען פארשריט צפון פון איפער (אין בעלגיען) ווי אויך ארום די בערג ביים מיוז.

די פראנצויזישע טרופען האבען אויך אבגענומען דעם געגענד ארום הארטמאנס-וויילערקאפ צוזאמען מיט געפאנגענע.

בערלין. אפריל, 27.

דער דארף ליצערן, וועלכער איז אין גאנצען א האלב מייל פונ'ם איפער קאנאל וועלכער איז לעצטענס פערנומען געווארען פון די דייטשען, איז ווי אן אפיציעלער דייטשער בעריכט מעלדעט, פון זיי אב-געלעדיגט געווארען.

אלע איבעריגע ליניען ווערען אבער געהאלטען, און די ענגלישע אטאקעס זע-נען צוריקגעשטויסען געווארען מיט גרוי-סע פערלוסטען פאר זיי.

און די שלאכטען וואס קומען פאר ארום איפער האבען מיר שוין פערנומען 50

מאשין ביקסען, און מיר באמבארדירען יעצט מיט ערפאלג דעם וויכטיגען באהן-פונקט פאפערינגע, וועסט פון איפער.

אלע פראנצויזישע אטאקעס ביי הארטמאנס-וויילערקאפ זענען צוריקגע-שטויסען געווארען.

לאנדאן, אפריל, 27.

צו דער היגער ,,פאסט" מעלדעט מען אז איפער איז יעצט אין גאנצען אין פלא מען פון די דייטשע באמבעס.

זיי בענוצען זיך דארטען מיט דער שווערער ארטילעריע.

ווי דער בעריכט פון סער דזשאהן פרענטש מעלדעט, האבען די ענגלישע טרופען צוזאמען מיט די פראנצויזען אב-גענומען די שטאדט העטסעס, אויף דער צווייטער זייט פונ'ם קאנאל, וועלכעס זיי האבען פערלוירען לעצטע וואך.

ענגלישע לופט-פליהער האבען נעכ-טען באמבארדירט די בעלגישע שטעדט, טאודקאנג, רובעי, אינגעלמונסטער, סטאר-דען, לאנגעמארק, טהיעלט און רולערס.

לאזט איבער א טויט קינד אין א שטאהל

אינ'ם אידישען געגענד האט נעכטען אווענד געהערשט א היבשער טומעל, אי-בער א געשיכטע וועלכע ציינט ווי די אנגעשטעלטע פון דער היגער חסד של אמת בעציהען זיך צו אידישע מתים, מע-גען זיי אפילו זיין קינדער.

מר. ליפא, דער שמש און קברן פון די חסד של אמת, איז וואויזט אויס א איד ניט קיין בעל פחד און ער ווייסט אז וואו ער זאל דאס פעקיל ניט אוועקלע-גען, וועט דאס טויטע קערפעריל ניט פראטעסטירען, טהוט ער טאקי, ווי זיין הארץ גלוסט איהם, און האט אלעמען אין טראק.

שלמה פעלבערט אין 3 גרענדזש עוו. איז נעכטען בייטאג פון זיין ווייב בע-שאנקען געווארען מיט א צווילינג, א טויט אינגעל און א לעבעדיג מיידעל.

אזוי ווי מר. פעלבערט איז א איד א קבצן, האט ער געפועלט ביי די חסד של אמת, אז זיי זאלען בעגראבען דאס קינד.

ארום 7 אזייגער אין אווענד איז גע-קומען מר. ליפא, דער קברן מיט אן עקס-פרעס וואגען, אריינגעלעגט דאס קינד אין א קעסטיל, און היידא, אין 122 וויליאם סטריט, וואו עס געפינט זיך א גויאישער סטייבעל, און ער האלט דארטען זיין וואגען.

דארטען האט ער דאס קינד מיט'ן קעסטעל איבערגעלאזען אין יארד, אויס-געשפאנט דאס פערד און איז זיך אוועק אהיים.

ביי עטליכע לאנדסלייט פון מר. פעל-בערט, וועלכע האבען געוואוסט, אז מען רא ניט לאנג צוגענומען דאס קינד, איז אויסגעקומען קשה וואס מען זעהט מר. ליפאן ארומדרעהענדיג זיך אין סטריט, אנשטאט וואס ער האט גאר דאמאלס גע-דארפט זיין אויפ'ן וועג צום בית עולם.. צום שלימזל דארפען זיי נאך אויך וואוי-נען אין 120 וויליאם סטריט, און זיין כהנים.

אז דא מוז עפעס זיין, איז פאר זיי געוועזען פערשטענדליך. זיי האבען לאנג ניט געדארפט זוכען, און געפונען דאס טויטע קערפעריל אין יארד.

באלד זענען די אידען פון גאס גע-וואר געווארען, און עס איז געווארען א טומעל. מען איז אוועק צו הרב גארדאן און איהם דערצעהלט די געשיכטע.

דערווייל זענען געוואר געווארען נאך מענשען און עס האבען זיך אנגעהויבען ארומצוקליבען רעדלאך.

די צייט איז דערווייל אויך ניט גע-שטאנען און עס איז געווארען נאך צעהן ערשט דאן האט זיך מר. ליפא געכאפט אז דא קאכט זיך עס צוליעב איהם, האט ער געבאך איינגעשפאנט צוריק דאס פערד און איז אוועק מאכען די קבורה, ווארט-שענדיג דעם גאנצען וועג צו זיך, ,,ס'א מיאוסע וועלט אמעריקא איז, אז מען מישט זיך גאר אין יענעמס געשעפטען".

ניו-יארקער קהלה לעגט אב די קאנגרעס פראגע

די הויפט-פראגע אויף דער יעהרלי-כער קאנווענשאן פון דער ניו-יארקער קהלה, וועלכע איז זונטאג אבגעהאלטען געווארען, איז געוועזען דער פונקט וועגען א אידישען קאנגרעס פון די אמעריקאנער אידען.

מר. מארשאל, טשערמאן פון דער ,,אמעריקאן דזשואיש קאמיטע" סיירוס סולצבערגער, דזשאדזש ראזאלסקי, און אנדערע אידען פון די הויכע פענסטער זע-נען געוועזען געגען א קאנגרעס, ווייל די אידישע מאסען קענען זיך נאך ניט אליין רעגירען און דער קאנגרעס וועט זיך גאר פערוואנדלען אין א רעמאנסטראציע צו איינער פון די מלחמה פיהרענדע לענ-דער.

לואי מילער, יוסף באראנדעס, דר. יצחק אייזיק הורוויטש, און פיעלע אנדע-רע דעלעגאטען פונ'ם איסט סיידער אי-דענטהום האבען דאגעגען שטארק גע-קעמפפט פאר דער נויטווענדיגקייט פון א קאנגרעס, און א פשרה איז געמאכט גע-ווארען, אז די קאנגרעס קאמיטע זאל זיך בעראטהען מיט דער אמעריקאן דזשואיש קאמיטע, און אין א חודש ארום זאל די קהלה רופען א דעלעגאטען מיטינג, אויף וועלכען די קאנגרעס פראגע וועט בעשלא-סען ווערען.

פון די איבעריגע בעשלוסען זענען וויכטיג די רעזאלוציעס, אז די קהלה-דעלעגאטען זאלען זיך פערזאמלען פיער מאהל א יאהר; צו דער קהלה זאלען אויך קענען געהערען יחידים, דער עקזע-קוטיוו קאמיטעט זאל פערגרעסערט ווערען און א 25-ער קאמיטעט זאל געגרינדעט ווערע זפאר דער ביורא אף עדיוקיישאן.

ביילים בעקומען א שלעכטע ער-פאהרונג אינ'ם אידישען געגענד

ביילים זענען נעכטען נאכמיטאג געקומען צונעהמען די פארניטשור פון מר. ליפספרינג אין 102½ ענגעס סטריט.

די ביילים האבען געמאהנט ביים איינגענטהימער עטליכע דאלער פאר רענט

מר. ליפספרינג האט בעוויזען א רע-סיט, דאס ער האט בעצאהלט ביז דעם 20-טען אפריל און יעצט מופט ער זיך ארויס מיט א פאאר טאג שפעטער.

די ביילים האבען געוואלט אויס-פיהרען דאס זייעריגע און זיי האבען דערריי-בער זיך גענומען פאר די פארניטשור, אן עולם אידען וועלכע האבען ניט געקענט צוזעהען די עולה, האבען געפאדערט פון די ביילים, זיי זאלען אפלאזען די ארי-מע פאמיליע, אבער אזוי ווי די ביילפס זענען גוים, האבען זיי זיך גענומען זידלען און בעליידיגען די אידען מיט דיבען רעכט.

שמוציגסטע נעמען. די אידען האבען לאנג ניט געווארט און האבען מכבד גע-ווען די ביילים מיט וואס זיי האבען עהר-ליך פערדיענט, עס איז געווארען א גע-פעהרליכער רייאט, מיט דעם רעזולטאט דאס די אידען האבען צוגענומען די זא-כען פון די ביילים און האבען דאס אוועק געטראגען צו מר. ליפספרינגס נייער וואה נונג, פערשפארענדיג דערמיט דעם אידען א עקספרעס-מאן זיך צו מופען.

די ביילים זענען אוועק אבל וחפוי ראש.

אינטערעסאנט איז דאס, וואס פא-ליסלייט זענען דערביי געשטאנען און הא-בען זיך ניט אריינגעמישט צו מאכען שלום ווייל זיי האבען געזעהען אז די אידען הא-

וויל פאהרען מיט א ספעציעלער טריין אין שיקאגא

נעכטען פארנאכט, ארום 8 אזייגער איז א יונגערמאן אריינגעלאפען אין יוניאן סטיישאן און האט געפרעגט פאר'ן סטאנ-ציאן מאסטער.

שנעל צולויפענדיג צו איהם, האט ער איהם געפרעגט, אויב ער קען איהם געבען א ספעציעלע טריין נאך שיקאגא.

דער סטאנציאן מאסטער האט צוערשט געדענקט אז ער האט צו טהאן מיט א משוגענעם און ער האט שוין געהאט ברעה צו טעלעפאנירען פאר אן אמבולאנס, אבער דעם יונגען מאנס אויסזעהן האט איהם געמאכט צו צווייפלען אין זיין מיי-נונג.

750 דאלער וועט אייך קאסטען א ספעציעלער טריין אין שיקאגא, האט דער סטאנציאן מייסטער געזאגט צום צוטרא-גענעם מאן.

דער לעצטער האט זיך גענומען קרא צען דעם קאפ, וואו נעהמט מען אזוי פיעל געלד?

עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז דער יונגער מאן האט בעקומען א טעלע-גראמע פון שיקאגא, דאס זיין מוטער איז געפעהרליך קראנק און אזוי ווי די גע-וועהנליכע טריין האט ערשט בעדארפט אבפאהרען נאך האלבע נאכט, האט ער זיך ניט געקענט איינהאלטען, ער האט געוואלט פאהרען גלייך.

דער סטאנציאן מייסטער האט אמת רחמנות געהאט אויף איהם, אבער העל-פען האט ער איהם ניט געקענט.

דער יונגער מאן איז ערשט אוועק-געפאהרען מיט דער געוועהנליכער טריין.

א גרויסער גוי שלאגט א קליינעם אינגעל

דזשאזעף סקולי א געזונטער קערל איז נעכטען געבראכט געווארען פאר מעדזשיס טרייט עלים אויף דער קלאגע, דאס ער האט געשלאגען הערי סילווערמאן, א אי-דישען צייטונגס פערקויפער.

דער באי האט דערצעהלט פאר'ן מעדזשיסטרייט, אז סקולי האט איהם גע שלאגען און האט איהם געווארפען צו דער ערד אהן יועלכער עס איז אורזאכע.

סקולי וויעדער האט ערקלעהרט, אז ער האט טאקע געשלאגען דעם באי, אבער דאס איז געווען דערפאר, וואס ער

באי האט פערשטעלט דעם ארויסגאנג אין א געוויסער פולינג פליים.

דעם מעדזשיסטרייט האט עס שטארק פערדראסען און זאגענדיג סקולי'ן אביסעל מוסר האט ער איהם בעשטראפט מי טפינף דאלער און קאסטען, אדער 30 טאג אין דזשייל.

צווי דאלער פון דעם געלד האט דער מעדזשיסטרייט געפסקנט זאל געהן צו הערי'ן פאר דער העמד וואס סקולי האט אויף איהם צוריסען.

ברוטאלער מאן ווערט שווער בעשטראפט

——):(——

טשארלי האלל האט זיך ארויסגעווי-זען פאר א שטארקען ברוטאל, נעכטען אין דער פריה איז ער פארגעבראכט געווארען אין קאורט בעפאר מעדזשיסטרייט דעני-סאן אויף דער קלאגע, דאס ער האט זעהר שלעכט בעהאנדעלט זיין פרוי און דאס ער האט זי געשלאגען.

מרס. האלל אליין האט עדות געזאגט אז דאס איז ניט געווען דאס ערשטע מאל וואס זי איז אזוי בעהאנדעלט געווארען פון איהר מאן, וועלכער שכורט אהן אויפ הער.

א פאלים פרוי, וועלכע איז אויך א מייטראן האט עדות געזאגט, דאס זי האט דער פרוי אונטערזוכט און איהר לייב איז צוקיילט און צובייילט.

אסיסטענט קראון אטארני יוהז, וועל-כער האט אנגעפיהרט די אנקלאגע, האט געפאדערט פון דעם דזשאדזש, ער זאל דעם ברוטאלען מאן שווער בעשטראפען,

ווייל דאס איז ניט דאס ערשטע מאל, וואס ער בעהאנדעלט אזוי שלעכט זיין פרוי.

דריי מאנאטען אין דזשייל, ביי שווע-רע ארבייט האט דזשאדזש דעניסאן גע-זאגט און 20 שמיץ דערצו, 10 שמיץ זאל ער בעקומען נאכדעם ווי ער וועט זיין 30 טאג אין דזשייל און נאך 10 נאך 60 טאג, דאס וועט מאכען איהר זאלט פיה-לען דאס, וואס אייער פרוי האט געפיהלט ווען איהר האט זי געשלאגען.

ווען מרס. האלל האט דערהערט דעם אורטהייל, האט זי אויסגעבראכען אין א הילכיגען געוויין און איז שיער ניט גע-פאלען אין אהנמאכט. צוויי פאליס פרויען האבען זי ארויסגעפיהרט פון קאורט און טשארלי, איהר מאן, האט א קוק געטהאן אויף איהר ווי מען פיהרט זי האט ער א שמייכעל געטהאן און איז אראפ אין דזשייל.

סאלדאטען איינגעשלאפען פון די דייטשע באמבעס

פאריז, אפריל, 27.

די פערוואונדעטע סאלדאטען פון דער לעצטער שלאכט ארום דעם אייזער דערצעהלען זעהר פיעל וועגען די באמ-בעס מיט די שטיקענדע גאזען, וועלכע די דייטשען האבען געווארפען.

לויט זייער מיינונג, איז פון די באמ-בעס קיינער ניט געטויט געווארען, די סאלדאטען זענען בלויז איינגעשלאפען, איינאטהעמענדיג די גאזען.

די דייטשע טרופען האבען דאן די הילפלאזע שלאפענדע סאלדאטען געטויט.

לויט זייערע אבשילדערונגען גלויבען די היגע בעמיקער, אז די גאזען וועלכע די באמבעס האבען ענטהאלטען קענען בלויז ווירקען אין די טרענטשעס אבער ניט אויף דער פרייער לופט.

ווי אן ענגלישער געלעהרנטער גלויבט איז עס געוועזען ,,קלארין"

פערפעהלט נישט בייצווויין דעם קאנצערט פיר די מלחמה-ליידענדע! שבת אווענד דעם 1-טען מאי. טיקעטס שוין צו בעקומען אין אפיס פון ,,זשורנאל"

אהן גליק

אן אריגינעלער שפאנענדער ראמאן פון אידישען לעבען אין ענגלאנד און אמעריקא.

ספעציעל געשריבען פאר'ן „אידישען זשורנאל":

פון בר צבי.

נאכדרוק פערבאטען.

די העלדען פון דעם ראמאן און א קיצור פון זייער געשיכטע.

דניאל קרעמער און זיין פרוי רבקה, מיט אכט קליינע קינדער: — אן ארימע פאמיליע פון לאנדאן ענגלאנד, וועמען זייער קינדס חתן, האט געקויפט א טאבאק־ביזנעס פון וועלכער זיי מאכען א שעהנעם לעבען.

ליזא: — זייער טאכטער, פערהייראט צו דזשאזעף הערמאן.

דזשאזעף הערמאן: — ליזאס מאן, א רייכער סטארקיפער, וועלכער האט אמאל געהאט א געליעבטע מיידעל, אין רוסלאנד, און זי איז פערשיקט געווארען אין סיביר אויף צעהן יאהר, נאכהער האט ער מיט איהר חתונה געהאט, זייענדיג פערהייראט צו ליזאן און באלד זיך ווידער גע'גט מיט איהר.

מאזעס קייזערמאן: — דניאל קרעמערס א קרוב, א סטודענט אין לאנדאנער קאלעדזש פאר מעדיצין, געווען פערליעבט אין ליזאן, אבער ענטזאגט פון איהר, ער האט דאן געהייראט מיט גיטעלען, הערמאנס גרושה.

גיטעלע: — הערמאנס געוועזענע געליעבטע פון סיביר, וועלכע האט שפעטער אויך חתונה געהאט ניט הערמאנען ניט וויסענדיג פון זיין ערשטער פרוי, און נאכדעם ווי זי האט זיך מיט איהם געגט, חתונה געהאט מיט מאזעסע.

(79־טע פארזעצונג)

ליזא האט גלייך איינגעזעהן, אז הער־מאן האט עפעס א סוד וועלכען ער בע־האלט פון איהר. דאס איז געווען צום ער־שטען מאל זינט זי איז געווען פערהייראט, וואס זי האט דערפיהלט צו איהר מאן א שטיקעל האס.

"וואס הייסט ער בעהאלט פון איהר גע־וויסע זאכען? איז זי דען ניט זיין ליע־בענדע געטרייע פרוי? צווייפעלט ער דען אין איהר ליעבע צו איהם?

עס האט זי שטארק פערדראסען, וואס צו מאזעסען האט ער מעהר צוטרוי ווי צו איהר, און דאס האט זי אויך שטארק געשראקען.

זי האט פערדעכטיגט, אז איהר מאן איז עפעס געווען אין א גרויסער צרה און מא־זעס האט איהם געהאלפען ארויסקריכען דערפון, ריכטיג וואס צווישען זיי האט פאסירט, האט זי ניט געוואוסט אבער זי האט עטוואס בעגריפען און זיך פארגע־שטעלט אז דא האט געמוזט זיין א גוואלדיגע פאסירונג מיט איהר מאן, זיי־נע אלע האנדלונגען פון זינט זייער חתונה זענען איהר יעצט צוריק ארויפגע־שוואומען אויף'ן געדאנק און זי האט אין יעדען פאקט געזעהען א בעשטעטי־גונג אויף איהר פערדאכט.

זי האט בעשלאסען צו אויסגעפינען דעם אמת אונטער אלע אומשטענדען און א וואונק געבענדיג צו מאזעסען, אז זי וויל איהם זעהען אונטער פיער אויגען, איז זי אריין צו איהר קאזין אין זיין אפים.

מאזעס האט זי נאכגעפאלגט.

"וואס איז ליזא," האט ער זי געפרעגט אביסעל נערוועז.

"זאג מיר איך בעט דיך, האט צו איהם ליזא גאנץ שטרענג געזאגט, וואס געהט דא אן פאר א מאנקי־ביזנעס צווישען דיר, מיין מאן און דיין יונגער פרוי? איך פערשטעה אז איהר אלע דריי האט עפעס א געמיינשאפטליכע געהיימניס וואס איר בעהאלט פון מיר, ווילסטו אפשר זיין אן עהרליכער מענש און פערשפרעכען מיר צו בעאנטווארטען מיין פראגע אהן א ליגען?

זי האט בעמערקט אז מאזעס איז רויט געווארען.

"ווען אפילו עס זאל זיין אמת ווי דו זאגסט, האט איהר מאזעס געענטפערט, ווען אפילו אזא געהיימניס זאל צווישען אונז עקזיסטירען, איז עס ניט פון אזא סארט וואס דארף דיך בעאונרוהיגען און ניט יעצט איז די צייט, די זאך צו ער־קלערען, עס איז עפעס יא פאראן דאביי, אבער דאס איז און גאנצען מיין אייגענער סוד, מיט דיר האט עס אבסאלוט ניט צו טהון און מיט הערמאנען גאנץ וועניג, איך וועל עס דיר אבער ערקלעהרען אן אנדערש מאל.

ליזאס נייגעריגקייט איז נאך העכער גע־שטיגען.

"ווארום זאלסטו מיך קוועלען און בעהאלטען פון מיר אזא זאך וואס בעאונ־רוהיגט מיך אזוי? האט ליזא געפרעגט. עס מעג זיך טאקי זיין א קלייניגקייט, אבער ביי מיר קוקט עס אוים גרוים ווי א בארג, איך גלויב אז דו קענסט מיך בע־רוהיגען מיט א גאנץ קורצער ערקלעהרונג, און אויב דו ענטזאגסט זיך דערפון איז דאס ניט קיין גוטער סמן."

מאזעס האט זי אבער ניט געהערט, איבערהויפט איהרע לעצטע ווערטער, ער איז געווען זעהר אונרוהיג פאר הערמא־נען, ווייל ער האט געוואוסט, אז אויף'ן גנב ברענט די היטעל, ווען יענער ווייס, אז ליזא איז ארוים אין אפים צו סודען זיך מיט אימיצען, וועט ער שוין דארטען זי־צען ווי אויף הייסע שפילקעס. ער האט דעריבער א מאך געטהאן מיט'ן האנד און מיט א געצוואונגענעם שמייכעל א זאג געטהאן.

"ליזא! ... זיי ניט קיין נאר, דו וועסט אלעס וויסען, האב נור א ווייל'ע געדולד און ווען דו וועסט שוין אלעס וויסען, וועסטו ערשט דאן אויסגעפינען, אז עס איז ניט ווערטה געווען צו זיין בעאונרו־היגט צוליעב דעם."

זיי האבן מעהר ניט גערעדט וועגן דעם און זיי האבן זיך צוריק געקעהרט צום עס־צימער וואו די גאנצע פאמיליע איז געזעסען.

ווען הערמאן איז נאכהער צוריקגע־גאנגען מיט ליזאן אהיים, האבען זיי ביידע די גאנצע וועג ניט גערעדט וועגען זיך, ווייל ליזאס עלטערן זיינען מיט זיי מיט־געגאנגען, דערפאר אבער האט איהם ליזא גענומען אויף'ן קרייץ־פערהער ווען זיי זיינען שוין געווען ביי זיך אין דער היים.

ליזא האט איהם געפרעגט אין אנפאנג פון איהר געשפרעך, אז זי פערשטעהט ניט ווי קומט עס מאזעס צו הייראטען א מיידעל פון קענעדע, און דערצו נאך א גרינע, אהן עלטערן, אהן געלד, אהן א נאמען, נור בלויז פאר איהר שעהנעם פנים.

"ווארום האב איך געהייראטה א מיידעל אהן געלד און אהן א נאמען? האט הערמאן געפרעגט. האב איך דען ניט גע־הייראטה מיט דיר צוליעב דיין שעהנעם פנים?"

"דו ביזט אן אנדער זאך און מאזעס איז אן אנדער זאך, האט ליזא ערווידערט, מאזעס האט זיין גאנצען לעבען גע־שטרעבט צו אזא קאריערע, צו א פערבינ־דונג מיט רייכע, איינפלוסרייכע מענשען און דערצו איז ער טאקי אליין אויך אן ארימער באי געווען, וועהרענד דו האסט קיין געלד ניט געדארפט זוכען, דו ביזט געווען עטאבלירט אין א גוטער ביזנעס און געמאכט געלד גאנצע הויפענס."

"איך זעה ניט קיין שום וואונדער אין דעם האט הערמאן איהר געענט־פערט. איך ווייס ניט ווארום איז דאס ביי דיר אזא וואונדער, א יונגער מאן האט זיך בעקענט מיט א שעהנער מיידעל און ער האט זיך איינגעליעבט אין איהר."

"דענקסטו ווירקליך אז זי איז שעהן?" האט ליזא געפרעגט.

"זי איז א פראכטפאל־שעהנע מיי־דעל, האט הערמאן געענטפערט. ווען איך וואלט געווען אויף מאזעסעס פלאץ, וואלט איך זיך אין איהר אויך פערליעבט, זי איז אויך א גאנץ קלוגע, דענקסטו ניט אזוי?"

עפעס איז זי אזא מאדנע, האט ליזא פארטגעזעצט איהר אויספארשונג. זי האלט זיך אזוי קאלט און געלאסען, זי שמייכעלט זאגאר ניט, זי קוקט אוים צו זיין זעהר אומעדיג און ניעדערגעשלאגען, וואס קען דאס זיין מיט איהר דער מעהר?"

"דאס איז וואהרשיינליך דערפאר וואס זי איז דא אזוי פרעמד, אזוי עלענד", האט הערמאן ערקלעהרט ליזאס רעטעניש.

"הער נור, דזשאזעף, האט ליזא צו איהם געזאגט, דענקסטו ניט אז דיעזער שדוך צווישען מאזעסען און דער קענעדער מיידעל איז עפעס פערבונדען מיט א גע־היימניס?"

"וואס פאלט דיר עפעס איין א גע־היימניס? האט הערמאן נערוועז גע־פרעגט. א פרוי מוז איבעראל זוכען גע־היימניסע, ווען דו זאלסט זיך צוקוקען צו דיין אייגענעם לעבען, איז עס אויך פול מיט געהיימניסע."

"איך דענק טאקי אויך דאס זעלבע, האט ליזא צוגעגעבען פיעל בעדייטענד.

הערמאן האט זיך געכאפט, דאס ער האט ארויסגערעדט א נארישקייט און אום צו פערריכטען דעם בעגאנגענעם פעהלער, האט ער צוגעלעגט.

"דיין הייראטה מיט מיר איז אויך געווען א געהיימניס. איך האב געדארפט קענען דיין פאטער, זוכען א בוכקיפער, דו האסט געזוכט א שטעלע. דיין פאטער בעט ביי מיר א דזשאב פאר דיר, איך ליעב זיך איין אין דיר און מיר הייראטהען, איז דאס ניט א זעלטענע צוזאמענטרעפונג און א געהיימניספאלע געשעהעניש?"

"אבער איך זעה נאך אין אונזער צוזאמענלעבען מעהר געהיימניסע ווי אין אונזער צוזאמענטרעפען זיך, האט איהם ליזא ערווידערט, דענקסטו ניט אזוי דזשאזעף?"

זי האט איהם דאביי אריינגעקוקט טיעף אין די אויגען.

(פארזעצונג פאלגט)

ארעסטירט פאר הויכפערראטה

וועניס, אפריל, 27.

דזשהאן טשיעוו, אן איבערזעצער און ערנעסטא קרעסענטע א צייכנער, וועלכער האט געארבייט אין די הויפט־אפי־סעס פון די איטאליענישע אייזענבאהנען, זענען ארעסטירט געווארען אויף דער קלא־גע פון הויכפערראטה, פאר וועלען פער־קויפען צו אן אויסלענדישער מאכט די מאביליזאציאנס פלענער פון דער איטא־ליענישער ארמיי.

——):(——

יאמער און געוויין אין דער פאלקס קיך

דיעזען זונטאג איז פערהאנדעלט גע־ווארען וועגען צומאכען די פאלקס־קיך און ניט מעהר געבען שטיצע צו די פאמיליען ברויט און פלייש איבער'ן זומער, ווייל די שטיצע פון דאס פובליקום איז פער־קלענערט געווארען.

ווען די פערהאנדלונגען זענען אנגע־גאנגען, האבען די פרויען און קינדער פון די 50 ארבייטער פאמיליען, וועלכע בע־קומען ברויט און פלייש פון דער פאלקס קיך געמאכט א גוואלדיגען געוויין. דאס הארץ איז מיט בלוט פערלאפען ביי די מיטגליעדער פון דער פאלקס קיך, זעהענ־דיג ווי 50 פאמיליען וועלען פערמשפט ווערען צום שטארבען פון הונגער און עס איז בעשלאסען געווארען ניט אויסצו־גטבען די פאלקס קיך און אויף ווייטער שטיצען די פאמיליען לייטע.

מיר ווילען, אז איהר אידען פון טא־ראנטא זאלט געדיינקען, דאס דער זו־מער, מיט זיינע שעהנע זונען־שיינענדע טעג האבען קיין נחת אין הארץ געבראכט צו די אומגליקליכע פאמיליעס וועלכע האבען מיט א יאהר צוריק אליין שטיצע געגעבען.

אין פיעלע טריידס איז קיין ארבייט ניטא, און די פאמיליעס געפינען זיך אונ־טער דעם זעלבען דרוק פון הונגער און נויט ווי בעפאר.

מיר זיינען אויך אין דעפיציט פון ארום $200 זינט פון פסח אן און מיר אפע־לירען צו אייך, אידען, פון אלע קלאסען, אין נאמען פון מענשליכקייט און פערלאנ־גען, איהר זאל שטיצען די פאלקס קיך מיט געלט, ברויט, פלייש און וועדזשעטיי־בעלס.

שאפט געלד אויף שמחות, אין די שע פער און איבעראל.

מיט אכטונג און דאנק,
די פאלקס קיך קאמיטע.
רעוו. קאפלאן, טשערמאן, 106
גרענדזש עוו.

צו פערקויפען אדער צו פערדיענגען

א פארם 150 אקער לאנג, 35 מייל פון שטאדט ארום ארענדזשוויל, א שטיינערנע הויז פון ציין רומס גוטער בארן גוטער וועל און קריק. צוויי פערד מיט אימפלוי־מענטס. זיכער א לעבען צו מאכען פאר דער ריכטיגער פערזאן.

נאכפרעגען חייפעץ 122 יוראן סט.
2340—5—2)

אפארטמענט סוויטס

אין 502 פארלאמענט סטריט 4 רומס און באטה און 5 רומס און באטה, עלעק־טריק און גאז רענטשעס דזשעניטאר סאיר וויסעס, דעקארייטעט נאך דעם לעצטען סטייל. $20 און 25 א מאנאט.

פארטיקולערס ביי טעלעפאן, קאלעדזש 1076.

2319—5—30)

אידען פון טאראנטא!

איהר זייט הערצליך ערזוכט פון דער פועלי ציון ארגאניזאציאן אויפצונעהמען אונזערע קאלעקטארס וועלכע וועלען קו־מען צו אייך דיעזען זונטאג, צווייטען מאי, מיט אונזערע קרעדענשעלס צו זאמלען פאר דעם פאלעסטינא ארבייטער פאנד.

2370—2—5)

א גרויסע, א הייליגע שמחה, דורכגע־קנאטען מיט טרעהרען.

די אפטער קאנגרעגיישאן געהט פיי־ערען א סיום הספר זונטאג ל"ג בעומר, דעם 2־טען מאי, 2 אוהר נאכמיטאג אין טשעסטנאט סטריט שוהל. פראפעסאר גלאז'ס בענד וועט שפיעלען. דער פולי־שער רב וועט רעדין א פאר הארציגע ווער־טער.

אידען וועלען קויפען אותיות, תורה אותיות, און דאס געלד וועט געהן צו שטיצען די מלחמה קרבנות. אזוי אז די שמחה וועט זיין הייליג אין איהר מיטעל און הייליג אין איהר ציעל.

אלע אידען וואס הערען דאס געוויין פון אונזערע פאראונגליקטע קרבנות און ווילען האבען אן אות פון דער תורה צוגע־שריבען צו זייער קרעדיט, זאלען קומען צו דיעזער שמחה.

אפטער לאנדסלייט! מיר ווייסען ניט אייערע אדרעסען. קומט אליין. איהר וועט אלע זיין ליעבע געסט.

אכטונגספאל,
דער פרעזידענט.
2357—2—5)

פערלוירען אויף קווין אדער אויף עליזאבעטה סטריט צווישען ענגעס און בעי סטריט, שבת נאכמיטאג א קליין פע־קעל אדרעסירט צו הענרי באירק מאנטרע־אל, ענטהאלטענד 6 גאלדענע וואטש קיי־סעס. צו ווענדען זיך צו וו. דזשיי מיטשעל 105 עליזאבעטה סטריט. פערניטיגונג.
2342—29—4)

Real Estate
ריעל עסטייט

צו פערענטען א פאירנישר רום פאר אן אנשטענדיגען יונגען מאן. פרעגען 18 סט. פעטריק סטריט.
2369—30—4)

צו פארענטען סטייבעלס אין 49 און 51 עליזאבעטה סטריט. זיך ווענדען האולגרייוו'ס ליווערי 11 גריינדזש עוו. טעלעפאן קאלעדזש 4953.
.2363—2—5)

6 רומס מיט קאנוויניענס אין 3½ פאסטער פלייז. ביליג רענט. נאכ־פרעגען 25 קערהאלל סטריט.
2362—5—4)

צו פארענטען 3 רומס עלעקטריק און גאז, סעפערט מיטער. בליינדס און פיק־טשורס. אלע קאנוויניענס, ביליג רענט. אויך א פאירנישר רום פאר אן אנשטענדי־גען סינגעל מאן.
פרעגען 93 ד'ארסי סטריט.
2355—3—5)

צו פארענטען 4 רומס, סעפערעט וואו־סער, גאז און אריינגאנג, ביליג רענט. 262 קינג סטריט איסט.
2358—29—4)

$13.00 4 רומס פלעט אין עלם אפארטמענט, סטים היט עלעקטריק און גאז. פרעגען טעלעפאן קאלעדזש 6820.
2312—3—5)

$17.00 סאנט פעטריק און קענ־זינגטאן א גרויסע סאליד בריק סטאר מיט צוויי רומס און א פול סייזד סעלאר. גלייך אריין מופען. וועט געבען א ליעס. פרע־גען ראי מעקענזיע 330 באטהורסט סט. טעלעפאן קאלעדזש 3124.
2352—29—4)

צו פארענטען שעהנע פאירנישר רומס מיט אלע קאנוויניענס. נאכפרעגען 39 עליזאבעטה סטריט.
2366—4—5

צו פארענטען א סטאר מיט 4 רומס אין 1245 סט. קלעיר עוועניו. ביליג רענט. פרעגען 15 סט. ענדריו סטריט.
.2365—4—5)

א גליק פאר א אידישען בארבער אין לאנדאן אנטעריא. א גוט איינגעטרייטער פלאץ צו פערקויפען שנעל און ביליג קאסט $200. אנפרעגען:
I. Fleshorn 216½ Horton St.
London Ont.

צו פערענטען א פאירנישד רום מיט אלע קאנוויניענס ביי איין אינטעליגענ־טער פאמיליע. פרעגען 111 אקספארד סט.
2336—28—4)

צו פערקויפען האמילטאן פרעסס מאשינס, סינגערס, נעה מאשינען, 18 פונטיגע האנד אייזענס. זעהר ביליג, מוז פערקויפט ווערען זאפארט. 603 קאלעדזש סטריט. טעלעפאן קאלעדזש 1838.
2315—29—4

$10.00 2 רומס פלעט אין פאלמערסטאן עוועניו, סטים היט, עלעקטריק פיקט־שורס, בליינדס, טעלעפאן.
פרעגען טעלעפאן קאלעדזש 2814
2312—4—29

הארדוואוד פלארינג
גאראנטירט באירטש, מייפעל, פליין און קווארטערד סאוטהערען אאוק.
קענערע וואוד ספעשעלטי קאמפאניע ארילליא, אנטעריא.
2138—5—8

Situations Vacant

פערלאנגט טאבאק סטעממערס, אדער סטריפפערס, שטענדיג ארבייט. פרעגען מעקאלפין טאבאק קא. קארנער מעקאלפין און מעקמארדיק סטריטס.
2359—30—4)

פערלאנגט 3 עקספיריענסד אפריי־טארס צו דאק קאוטס, ביי הארסאן פאר־קער לימיטעד, 24 ראערסאן עוו. טאפ פלאר
2360—30—4

פערלאנגט א מיידעל א פינישער ביי מענער אהבייט 258 אריס עוו. וועסט טאראנטא, פאן דזשאנקשאן 1534.
2361—4—30)

פערלאנגט פינישערס צו פענטס 156 סענטר עוועניו.
.2364—30—4

פערלאנג טא שטיקעל פעלד פאר א בית הקברות פאר א סאסייטי. די וואס קענען אבטהיילען פון זייערען, פארגעצויי־גען. פרעגען 9 באלדווין סטריט מר. שוואר.
2354—29—4)

פערלאנגט אפרעטארס אויף דרע־סעס. נאכפרעגען,
Junior & Misses Costume Co.
217 Richmond W.
2343—4—29)

פערלאנגט א מיידעל אידיש אדער א פוילישע צו העלפען ביי הויז ארבייט. נאכ־פרעגען מרס. סטיינהאט 269 ריטשמאנד סט. וועסט.
.2341—4—29)

די שעהנסטע און בעסטע דרעסעס געמאכט צו ביליגע פרייזען. עקסטרא רע־דוצירטע פרייזען צוליעב דער שלעכטער צייט.
מרס. וויין, 181 אגוסטא עוועניו.

וואס איז
דער
אונטערשיעד?

צוויי ביזנעסלייט אין דער זעלבער ליין

איינער ווערט פון טאג צו טאג רייכער און דער צווייטער — שטעהט אויף אן ארט און מוטשעט זיך.

דער ערשטער אד־ווערטייזט, און דער צווייטער ניט

דער ערשטער ווערט ניט מיעד דערציילענדיג יעדען אז ער האט עפעס צו פערקויפען, און דער צווייטער האלט עס בסוד, און שפארט א פאר סענט, און האט ניט קיין קונים און ניט קיין געלד...

קלוגע סוחרים האל־טען אין איין אדווער־טייזען, זיי ווערען גאר ניט מיעד

ווער עס ווייס דעם סוד און אדווערטייזט, מוז סוף כל סוף זיין ביזנעס ארויפארבייטען.

קומט אין אפים
פון
„אידישען זשורנאל"

און אדווערטייזט:

אז איהר האט סחורה צו פער־קויפען,

אז איהר פאבריצירט א גע־וויסען ארטיקעל

אז איהר קויפט געוויסע סחורה

אז איהר דארפט ארבייטער

אז איהר זוכט ארבייט

אז איהר ווילט אייערע רומס פערענטען

אז איהר זוכט רומס

קורץ: פעהיגע סוחרים אדווערטייזען און האבען הצלחה

קאנטאר וואלאדאווסקי האט געעפנט אין 62 בראנזוויק עוועניו
דער טעלעפאן נומער איז דער זעלבע וואס עס איז געווען.
דער גרעסטער אנטיסעפטיש מוהל
און דער מאדערנסטער מסדר קדושין אין טאראנטא

און
קאנטאר וואלאדאווסקי
רופט מיך און איבערצייגט אייך.
קאנטרי לייט קענען מיך אויך אנגאזשי־רען פאר שמחות. מיין וואהנונג איז 62 בראנזוויק עוועניו, און מיין פאן נומער איז 1076 קאלעדזש.
פיר ארימע אומזיסט.

רעווערענד קאפלאן
שוין פאלקאם געזונד!

איך מאך בעקאנט צו אלע מיינע פריינדע און פאטראנייזער דאס איך בין שוין גאט צו דאנקען פאלקאם געזונד און איך וויל האפפען דאס אלע מיינע פריינדע וועלען מיר צו זייערע שמחות רופען ווייל איך בין דער איינציגער מוהל ומסדר קדושין אין טאראנטא וועלכער נעהמט קיין ווייזשעס פון קיין שוהל און טהוט קיין אנדער זאך אויף א לעבען צו מאכען ווי פון מוהלשאפט און סדור־קדושין.

פערגעסט ניט אייער וואהל־בעקאנטען פריינד און וואהל בעוואוסטען מוהל ומסדר קדושין רעוו. קאפלאן 166 דזשאהן סטריט. טעלעפאן אדלייד 1545
מערידזש לייסענס גיב איך פריי צו אלע חתן־כלה.

ווילט איהר א גוטען מוהל וועלכער איז 22 יאהר אין פראקטיס, דאן שיקט נאך חזן סאנאוויטש
פון מיקעל סטריט שוהל
208 מיקעל סט. טעלעפאן
קאלעדזש 2033
— ארימע אומזיסט —

א קצוב פון די בארמת נעסט גאנג געזעצע.

דער עלטערער פון דער פאמיליע, אדער יעדער מאן איבער 18 יאהר אלט, וועט קענען בעקומען א פערטעל אבטהיילונג פון דאמיניאן לאנד אין מאניטאבא, סאסקאטשעוואן, אדער אלבערטא.

דער פארשלאג דארף געמאכט ווערען אין דאמיניאן לענד איידזשענסי אדער סאב איידזשענסי פון דיסטריקט. אן אפליקיישאן קען געמאכט ווערען אין אפיס פון לאקאל איידזשענסי פון דאמיניאן לאנד (ניט סאב אגענט) אונטער געוויסע קאנדיציאנען.

פליכטען — 6 מאנאטען אויף בעארבייטען די לאנד אין יעדע דריי יאהר. א הויז באזיצער קען וואהנען 9 מייל ווייט פון זיין פלאץ אויף א פארם, פון ניט וועניגער ווי 80 אקער לאנד אויף געוויסע קאנדיציאנען, א הויז איז נויטווענדיג אין [illegible]

אין געוויסע דיסטריקטען א האמסטידער וועל־כער איז אין גוטע אומשטענדען קען קריגען א פערטעל האמסטעד, ארום זיין פלאץ פיר דעם פרייז פון 3 דאלאר א אקער.

פליכטען — 6 מאנאטען וואהנען אויף'ן פלאץ און יעדע זעקס יאהר ווען די האמסטעד נעהמט [illegible] 50 אקער עקסטרא פיר בעארביי־טען [illegible]

א סעטלער וועלכער האט בעארבייט זיין פארם און האט פון איהר קיין [illegible] קען [illegible] לאנד אין וועלכען דיסטריקט ער וויל פיר דאלאר אן אקער.

פליכטען — מוז זיצען 6 מאנאטען אין יעדע 3 יאהר בעארבייטען 50 אקער און [illegible] הויז אין ווערטה פון $300.

וו. וו. קארי
דעפיוטי מיניסטער פון אינטעריאר.
נ. ב. ניט אויטאריזירטע פובליקאציע פון דעם אדווערטייזמענט וועלכן ניט בעצאהלט ווערען.

מיר דרוקען אלעס און פאר אלע־
מען, פון א וויזיט־קארטע ביז א בוך,
אין אלע שפראכען.

שיקט אונז אריין אייערע ארדערס,
ווייל צוליעב דעם קריזיס האבען מיר
ארונטערגעלאזען די פרייזען כדי מיר
זאלען ניט דארפען אבלעגען אונ־
זערע ארבייטער.

פרייזען פיר
פרינטינג

——) : : (——

1000 הענדבילס 9 אויף 6	$1.65
1000 הענדבילס 12 אויף 9	$2.25
1000 סטייטמענטס	$1.75
1000 בילהעדס	$1.75
1000 לעטערהעדס	$2.25
1000 קארדס	$1.65

לעטערס פיר סאסייטי מיטינגס 75 ס.

וועדינג אינוויטיישאנס, אימפאר־
טירטע אמעריקאנער און ענגלישע
גודס פערשידענע סטיילס פון 1.25
$ ביז $8,00

אימפארטירטע פראגראמס פאר
באלס און פערלאבונגס קארדס די
לייטעסט סטיילס.

טעלעפאנירט אונז מיין 4582 און מיר וועלען אייך צו־
שיקען אונזער פערטרעטער

TELEPHONE - MAIN 4582
67 ELIZABETH STREET,

כשר און בילig און גוט

איך מאך בעקאנט צו אלע מיינע קאסטומערס גראסעריס און אייזקרים פּראלארס און דעליקאטעסען סטארס, אז אלע מיינע וואארס ווערען פערקויפט ביליגער 2 סענט אויף דעם פונט אין קעש. און איהר בעדארפט ניט צאהלען פאר אייער געלד קיין אינטערעס. דאס זיינען די וואארס: ווארשט, וויענעס קארענדביעף, באלאגע
ארדערס דעליווערט איבעראל מיט דער גרעסטער צופריעדענהייט

משה סאלקאוויטש, 694 ריטשמאנד
סטריט וועסט. טעלעפאן ארעל. 1559

הארדוועיר און קאטלערי

דאס בעסטע פלאץ פאר אלע סארטען הארדוועיר, נעז פיקטשורס, נעז מענטעלס און גלאובס, עלעקטריק פיקטשורס, פייפ סטאוס, קאל־אויל היטערס, גלאז און קיט (פוטי) פיינטס און אוילס א. ז. וו. ביי

G. H. IBBOTSON
343 באטהורסט סטריט
טעלעפאן קאלעדזש 6242

וויכטיגע בעקאנטמאכונג !
די בעריהמטע ווארשעווער
אקושערקע
ענע ראמאנאווסקי
איז מודיע דעם געשעצטען פובליקום
אז זי האט זיך בעזעצט אין 233
סימקא לטריט. איך האף פון אייך
פאטראניזיר צו זיין.
אכטונגספאלל
ענע ראמאנאווסקי
טעלעפאן ערלייד 1543

יעצט איז די צייט.

צו לערנען ענגליש, בוקקיפינג, שארט־הענד, טפּרייטינג און אנדערע קאמערצי־עלע געגענשטענדע. ספּעציעלע ראטען צו לעזער פון אידישען זשורנאל וואס ווע־לען אנפאנגען אין יאנואר.
ווענדעט זיך פאר איינצעלהייטען
וואטסאנס ביזנעס סקוהל 442 יאנג סטריט

ט. מ. וואטסאן פרינס
15 יאהר עקספּיריענס אין טאראנטא.

פיר שמחות
ווען איהר מאכט א שמחה און דארפט
ברענדים וויין אדער ביער,
קומט צו דער גוט בעקאנטער פירמע

דזש. וו. רייעז
188 קווין סטריט וועסט
טעלעפאן מיין 126.
אלע ארדערס פינקטליך אטענדעט

'ראזען. עקספערט עקקאונטענט און בוכקיפער
גיט לעססאנס אין בוכפיהרונג און מאכט איבערזעצונגען אין פערשיעדענע שפראכע
נעהמט אן צו ארימען ביכער פון סאסייעטי
ברייננט אין ארדנונג די ערגסטע
בוכפיהרונג סיי אידיש, סיי ענגליש
441 בארטהורסט סטריט.

די סאקסאן קא.
עסטייט און פינאנסעל בראוקערייזש
JOHN M. SKELTON
פרעזידענט און מענעדזשער
וועליואיישאן עקסטיינדזשעס א. ז. וו.
802 לאמסדען בילדינג טעלעפאן עדעלייד 3107

דר. טוראפּסקי
185 ספּעדיינא עוו.
טעלעפאן ארעלייד 3224
אפיס שטונדען:
1 ביז 3 נאכמיטאג. 6 ביז 8 אבענדס

פריוואטע און ביזנעס קארעספאנדענץ
ווי אויך געזעצליכע דאקומענטען אין אללע
שפראכען געמאכט ביי
The Canadian Translation Bureau
H. FEILMANN, Mgr.
קענט בילדינג, 156 יאנג סטריט. רום 211
—בילליגע פרייזען.—טעל. מ. 1546

סטאוס, ריפּערינג, און פוירניסעס —
צו ביליגע פרייזען
מאפאט נעו און קוילען רענדזשעס
WESTWOOD BROTHERS
635 St. Queen W. Phone Adel. 1518

דענטיסט
דאקטאר וו. ה. קאלבארן
ספּעציאליסט אין צייהנער ציהען
רום 601, קענט בילדינג
יאנג און ריטשמאנד סטריטס
טעליפאן מיין 2149.
טאראנטא

איהר קענט בעקומען דעם זשורנאל
אין די פאלגענדע פלעצער:
43 ענדערסאן סטריט
115 סענט פעטריק
68 בעלוויו פליים קארנער לעאנארד
51 ארטהור סטריט
223 סענט פעטריק סטריט.
789 קווין סט. וועסט.
261 פארלאמענט סט.

לעזט דעם „אידישען זשורנאל"

דר. מ. קייטס
דענטיסט
218½ קווין סטריט וועסט
קארנער קווין און מעקאל סטריט.
DR. M. KATES, Dentist
218½ QUEEN ST. WEST
PHONE MAIN 979

דר. מ. פיווניק
.˙. דענטיסט .˙.
קאר. קווין סט און ספּאדיינא עוו.
טעלעפאן ארעלייד 4067
באנק אף האמילטאן בילדינג
Dr. M. PIVNICK B. A. Sc.
Room 2

דר. ד. ה. ביטאן
דענטיסט
בעסטע ארבייט צו די ביליגסטע פרייזען
קיינע שמערצען
טעלעפאן קאללעדזש 5381.
344½ באטהורסט סטריט
קארנער ארטהור סטריט
D. H. BEATON, Dentist
344½ Bathurst Street, Cor. Arthur

מ. מ. דייוויס
פאבליק אדיטאר
אדיטינג, סיסטעמאטייזינג אינ־
וועסטיגיישאן.
350 קאלידז סט. טאראנטא
טעלעפאן קאלידז 7632

טעלעפאן: אדעלייד 1408
ה. דזש. מעקדאנאלד
לאא אפיס
באריסטער, סאליסיטאר, נאטארי,
געלד צו פערלייהען
ראבינס בילדינג
וויקטאריא און ריטשמאנד.

פ. ליוויי
לייף, עקסידענט, פייער און
פלייט גלאס אינשורענס . . .
טעלעפאן קאלעדזש 2101
81 St. Patrick St.

דייאנא סוויטס
„די סטאר פון קוואליטעט"
די שעהנסטע און ראיעלסטע
אייז קרים פארלאר אין טאראנטא
הייסע געטרענקע צו יעדער צייט.
דעם גרעסטען אויסוואהל פון אלערליי חיימיש
געמאכטע טשאקאלאדעס און קענדיעס.
153 יאנג סטריט

פערלאנגט
מענער זיך צו לערנען דעם
בארבער טרייד
תמיד זיכער צו קריגען בעשעפ־
טיגונג מיט גוטע ווייזשעס.
מיר וועלען אייך אויסלערנען אין
עטליכע וואכען.
שרייבט פאר איינצעלהייטען און פאר א
קאטאלאג פריי
The Moler Barber College
211a QUEEN STREET EAST

מט־קלעמענס מיש.
ELKINS HOTEL
דער שעהנסטער ענד מאדערנסטער
האטעל אין די וועסט
סטריקטלי כשר
דיינינג רום פלאץ פיר 150 געסט.
מיוזיק ביי די מיעלס
פיר פארטיקולארס שרייבט זאפארט צו
Saml Elkins Mt. Clemens
Mich.

THE DAILY HEBREW JOURNAL
H. WINBERG, President, Gen. Mgr. H. HIRSH, Editor
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
PUBLISHED BY
— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —
67 Elizabeth Street Telephone Main 4582
SUBSCRIPTION RATES: $3.50 PER YEAR
SINGLE COPY 1c.
Entered as Second Class Mail Matter at G.P.O. Toronto, Ontario January 22nd, 1913

די אידישע צוקונפט אין די היגע מדינות

נעכטען האבען מיר אויף דיעזען פלאץ געשטעלט די פראגע וואס מיר זאלען טהון אום ניט צו פערלירען אונזער רוהיגע היים אין אמעריקא און קענעדע, אזוי ווי מיר האבען פערלארען אונזערע אנדערע רוהיגע היימען, אין שפאניען, פארטוגאל, רוסלאנד און רומעניען.

דער איינציגער מיטעל וואס קען דערצו העלפען, איז מיטגעהן מיט דער צייט און בעוואפענען זיך מיט די מאדערנסטע מיטלען.

און די מאדערנסטע מיטלען זענען היינט צו טאג קיין שום אנדער זאך ווי צו ווערען א מאכט אין פאליטיק און ניט נאכלאזען פון אונזער מענשען־רעכט די קלענסטע קלייניגקייטען.

עס איז א פאקט, אז די היגע געזעצען גאראנטירען אונז פולע רעכטע. די קאנסטיטוציעס פון די היגע לענדער זענען היינט צו טאג די בעסטע אין דער וועלט און ווען די אידען זאלען פערשטעהן ווי צו בענוצען זיך מיט דער געלעגענהייט, וואלטען זיי געקענט לייכט אויספיהרען מען זאל אויף זיי קוקען מיט רעספעקט און ניט בעטראכטען זיי אלס פרעמדע.

דער איד איז א גרויסער מאדים צו אסימילירען זיך אינדיווידועל, אבער ער פערשטעהט ניט די קונסט ווי צו מאכען רעספעקטירען זיין כלל.

עס טרעפט אמאל אין פריוואטע געשעפטס־הייזער אדער פאבריקען, אז א געוויסע פערזאן פערשטעהט די קונסט ווי צו הערשען, ווי צו מאכען זיך גרעסער פון אלעמען. אבוואהל יענע פערזאן צייכענט זיך ניט אויס מיט קיינע אויסערגעוועהנליכע מעלות און האט ניט קיינע פריווילעגיעס, אויסער חוצפה און דעם פערלאנג צו הערשען.

דער יעניגער וועלכער לאזט זיך טרעטען, פערלירט אפטמאל זיינע רעכטע פאר קיין שום אנדער אורזאכע ווי בלויז דערפאר וואס ער האט זיך געלאזט טרעטען און אין דיעזער לאגע געפינען מיר זיך דא אין די שטאאטען און קענעדע.

דער אידישער כלל לאזט זיך טרעטען, ער פערלאנגט ניט זיינע רעכטע און לאזט זיך בעריבען פון זיי בישלאכוויז; דער גויאישער כלל ווערט דערביי צוגעוועהנט צו קוקען אויף זיך ווי אויף די הערשער און אויף אונז איהען אלעס די פערשקלאפטע; די קריסטען ווערען איינגעוואוהנט צו קוקען אויף זיך ווי אויף די בעלי בתים און צו בעטראכטען אונז אלס די אימיגראנטען, די אונגעוועהנשטע, אין דער צייט וואס אין דיעזע מדינות זענען אלע אימיגראנטען און אלע זענען דא גלייכע בעלי בתים.

די קריסטען דארפען ניט זיין ספעציעל פעראייניגט, ווייל האבענדיג די רעגיערונגס־מאכט אין זייערע הענט, זענען זיי שוין במילא פעראייניגט, מיר אידען ווילען זיך אבער ניט פעראייניגען און דעריבער ווערען מיר אזוי אפט אונטערדריקט און בערויבט פון די עלעמענטארסטע רעכטע אונזערע, וועלכע זענען דירעקט געגען דער קאנסטיטוציאן פון לאנד.

אלס כלל וואלטען מיר געקענט פאדערען, דאס קיינער זאל קיין פריווילעגיען ניט נעהמען, קיינער זאל ניט הערשען, קיינער זאל זיך פאר'ן בעל הבית ניט ארויסשטעלען און קיינער זאל ניט זוכען דעם צווייטען צו אונטערדריקען, מיר טהוען עס אבער ניט, מיר ווילען ניט זיין פעראייניגט און דאס מיינט, אז מען וועט אונז בישלאכוויז מאכען אזוי ענג, דאס מיר וועלען ווידער מוזען נעהמען די פעקלאך אויף די פלייצעס און זוכען א נייע רוהיגע היים.

די אידישע אונאייניגקייט אויף דעם פעלד פון פאליטיקס, איז איינע פון די גרעסטע פעהלערען אין דיעזע מדינות. מיר צוברעקלען זיך זעלבסט; מיר מישען צוזאמען אידעאלען מיט'ן פראקטישען לעבען און טהוען תפלה אין אזעלכע מאמענטען ווען מיר ברויכען גאר אויפהויבען די האנד און דערלאנגען אונזערע אנגרייפער א רייד אין די זייטען.

מיר האבען שוין פיעלע מאל בעוויזען מיט ארגומענטען די שלעכטע פאלגען פון אונזער אונאייניגקייט; אבער מען קען עס גאר ניט אבשאצען גענוג. מען קען גאר ניט ערקלעהרען אין ווערטער דעם גרויסען שאדען וואס דאס ברענגט אונז און עס איז כמעט האפנונגסלאז, אז מיר זאלען ווען עס איז קענען פטור ווערען פון דיעזער צרה.

א טהייל פון אונז איז אין גאנצען נאכלעסיג אין אלעס וואס אנבעלאנגט פאליטיקס, זיי אינטערעסירען זיך ניט דערמיט און קוקען אויף דעם ווי אויף א זאך מיט וועלכער עס לוינט זיך ניט באדערען; אן אנדער טהייל לעגט עס אריין אין אן אידעאל, זיי זוכען צו אויסבעסערען דערמיט די וועלט, זיי שליסען זיך אן צו אידעאליסטישע פארטייען, וועלכע וועלען אריין אין קראפט ערשט נאכדעם ווען משיח וועט קומען און וועגען דער געגענווארט זארגען זיי זיך ניט.

איינצעלנע אידען און איינצעלנע פארטייען שליסען זיך אן צו אלעס אין דער וועלט, נור ניט צום כלל ישראל; זיי דענקען אז אלעס וואס אנבעלאנגט זייער אידעאל שטעהט פיעל העכער פאר דער געגענווארט, זיי קוקען ווייט אין דער צוקונפט און זעהען ניט וואס ביי זיי אונטער'ן נאז טהוט זיך.

אין דער צייט ווען טויזענדער אידישע קינדער גיבען זיך אב מיט תלמוד וועגען דער סאציאלער רעוואלוציאן, ווערען מיר דערווייל בישלאכוויז ארויסגעשטופט פון אלע געביטען און צו פיעלע זאכען ווערען מיר ניט צוגעלאזען; די קריסטליכע וועלט געוואהנט זיך איין צו זיין די גאנצע פיהרערין, די גאנצע טאן־געבערין, זי פאנגט אן צו קוקען אויף אונז ווי אויף שטיף־קינדער, זי נעהמט זיך די חוצפה צוערשט איגנארירען אונז און שפעטער צו פערפאלגען, און דאן קומט אן דער אמת'ר קריזיס, דער הערשער ווערט צופיעל מעכטיג און דער שקלאף צופיעל שקלאפיש און ווען עס ברעכט אויס דער לעצטער שטורם, איז שוין די רוהיגע אידישע היים א גיהנום און דארטען בראטען זיך א ל ע אידישע פארטייען, א ל ע אידישע טהיילען, אלע אידישע קלאסען, אי די נאכלעסיגע אי די אידעאליסטען, אי די אונפארטייאישע, אי די פארטייאישע.

צוליעב דיעזער אידישער אונאייניגקייט זענען שוין פיעלע אזעלכע אידישע היימען רואינירט געווארען, פיעלע גירושים געשאפען געווארען, אפענע און פערשטעלטע, מאסען גירושים און גירושים אויף איינצעלנע, דער איד האט זיך געלאזט טרעטען אזוי לאנג ביז ער איז צוטראטען געווארען.

די ביסעל פרייהייט וואס מיר געניסען נאך דא דערווייל, אויב דאס קען שוין אנגערופען ווערען מיט דעם נאמען פרייהייט, וועט זיכער בישלאכוויז פערשווינדען פון אונטער אונזערע פיס, אויב מיר וועלען זיך ניט פעראייניגען פאליטיש און פאדערען אונזער רעכט אויף אלע געביטען.

אויב מיר וועלען עס ניט טהון אין דער נאהענטער צוקונפט, וועט אמעריקא און קענעדע ווערען דאס זעלבע פאר אונז ווי רוסלאנד און רומעניען.

די אידישע צוקונפט איז דיעזע מדינות ווענדעט זיך אין גאנצען אן אונזער אייניגקייט אין פאליטיקס, וועלען מיר זיך ניט פעראייניגען פאליטיש און קעמפפען פאר אונזערע רעכטע שריט ביי שריט, איז אונזער צוקונפט דא א ביטערע און א פינסטערע און אויב ניט מיר אליין, וועלען אונזערע קינדער־קינדער דארפען זוכען א נייע היים מיט א נייער צוקונפט.

וואס די אידישע קהלות דארפען יא און ניט זיין

(געווידמעט די הערען שובין וחברותא)

—): :(—

טראגט א איד תמיד ארום ביי זיך אין בוזעם קעשענע א טערמאמעטער, ער זאל איהם האבען גרייט אויף "כל צרה שלא תבוא", און מעסט, האלט אין איין מעסטען.

אמאהל וואלט אזא איד אפשר געקענט צוניץ קומען דעם רופא פון שטעטעל, העלפען מעסטען די היץ ביי די חולאים, היינט אבער מעסט אזא איד די גראדען פון אידישקייט, און ניט ארויס ווערריקטען. ביי איינעם איז 38 אונטערן ארם — א גוטער איד און כשר לכל הדעות ביי דיר אבער האט זיך דאס קוועקזילבער ניט אויפגעהויבען ווען דו האסט גערעדט אהן אויגען־גלאצעניש וועגען בשר כשר, ביזטו דארום א טרייפניאק מיט דיינע אלע רמ"ח אברים און שס"ה גידים, און מיט נאך אזעלכע טרייפניאקעס ווי דו וואלטען מיר קיין "נאוויע ווערעמיא" שוין ניט געדארפט האבען, ווייל די אידען פראגע וואלט שוין לאנג געלעזט געווארען.

זיצט דער איד ביי זיין שרייב־טיש אדער ביי זיין "קיטשען־טייבעל" מיט איין האנד טונקט ער די פעדער אין דער פלעשעל טינט און מיט די צווייטע האנד דרעהט ער דערווייל דעם טערמאמעטער, ער זאל וויסען וואס פאר א פסק ארויסצוגעבען.

וואלט עס אבער נאך קיין אזא צרה ניט געוועזען, ווען ער וואלט זיך אזוי ניט געבייזערט דערביי, איז ער אבער ניט נור א איד מיט טערמאמעטער, און א אידישקייט מעסטער, נור אויך א איד א כעסן און נאך אונזערע באבעס האבען געזאגט, אז פון כעס קומט קיין גוטס ניט ארויס.

בייזערט זיך דער איד, און האט נאך דערצו א גוטען חוש הריח אויך, און זיין נאז דערשמעקט גלייך, אז מיין פלאן געגען א קהלה איז אביסעל א צוגעפוילטער (נאך א איד מיט רחמנות אויך, בלויז א ביסעל. און ניט אין גאנצען).

לויט בעריל חאנטשעס, פרץ'ס משוגענעם בטלן'ס מיינונג, האבען מיר דא א דרייענדיגען אידען, א איד א מעסטער, א איד א כעסן, און נאך דערצו א איד מיט א גוטען "שמעקער" און על פי יושר וואלט איך זיי געדארפט אלעמען ענטפערען. בין איך אבער ניט מעהר ווי א פשוט'ער בשר ודם, און ווי אזוי קען איך בייקומען דריי נפשות, מוז איך זיי דארום כולל זיין אין איין גוף, און לערנען דעם פשט אויף דעם פלאץ, טאקי א איד מיט דריי מראות, אבער פארט איינער, א איד א בטלן, און אט דעם איינעם און זיינע חברים וועט דער ענטפער פיעל נוצען.

און יעצט צום ענין.

די אטאקע נומער איינס, וועלכע איז די הויפט אטאקע, און ווי א מלחמה־סטראטעגיקער וואלט געזאגט, אז זי ציהט זיך איבער דער גאנצער ליניע, איז אז איך האב בלויז געזאגט וואס א קהלה דארף ניט טהאן, און ניט וואס זי דארף טהאן. ממילא מוז א שובינסטישער מח דריננען אז א קהלה דארף בלויז גנענצען.

א ביסעל געדולד און די שאלה וועט פערענטפערט ווערען.

דער שרייבער פון דיעזע שורות רעכט אז א צייטונגס ארטיקעל איז ניט קיין "פודינג" וואו כל המינים זאלען זיין אריינגעבראקט און עס זאל זיין אי פאר גאט אי פאר לייט.

רעדט מען וועגען א טהעמא, מוז מען זיך האלטען שטרענג אין איהרע ראהמען און ניט ארונטערקריכען פון וועג, און נאר רעדען "על ד' ועל משיחו", און מען דארף א וואנד מיט א טויער ניט צוזאמענפיהרען.

וואלט איך געשריבען וועגען א פראגראם פאר אידישע קהלות, וואלט איך ניט נור געדארפט אויסרעכענען די ,,לאון" נור אויך די "עשה'ס" וואס מען דארף יא טהאן, און ווען איך וואלט דאן דאס לעצטע ניט געטהאן, וואלט די שאלה געווען א גאנץ גערעכטע.

האב איך גאר געשריבען וועגען דעם אז די חסרונות פון דער ניו יארקער קהלה שטערען צו גרינדען קהלות אין דער פראווינץ, און ממילא וואס האט צו טהאן "א פאטש צו גוט שבת", און מען איבער מעלה גרה'ט עטליכע מאהל די פראגע וועגען דעם, צו א קהלה דארף גנענצען אדער ניט.

אפילו א קריטיקער מעג האבען א שטיקעלע זכרון אויך, און געדענקען אז די ריינוויינס האבען ניט געשריבען בלויז וועגען דעם וואס מען דארף ניט טהאן, נור אין "זשורנאל" זעלבסט, האט דער זעלבער "אסימיליאטאר" געשריבען אויך וועגען דעם וואס א קהלה דארף יא טהון אנגעבענדיג אזוי פיעל ארבייט אז אפילו הערען ווי די שובינס וואלטען ניט קיין צייט געהאט צו גנענצען.

דער אידישער לעזער איז שוין לאנג אויסגעוואקסען פון יענע מאנטעלעך וועלכע דער חדר פון אזעלכע לייט ווי אייערע חברים ווילען איהם אנטהאן, און רעדט מען וועגען א געוויסע פראגע דארף מען איהם ניט ווי א קינד אריינגניסען אלעס אין איין שיסעלע, נור ווען מען רעדט צו איהם וועגען דער ערד דארף מען ניט פערקריכען וועגען בווידים.

* * *

איינענטליך קען מען די גאנצע קריטיק אויף'ן ארבייטס־פראגראם פון אידישע קהלות, ווי אזוי עס פערשטעהען עס נאציאנאל־ראדיקאלען אוועקשטעלען אויף איין פונקט, ארום וועלכען אלעס דרעהט זיך. דאס זיינען די אונטערשיעדען וועגען רעליגיאן און נאציאנאליזם", און צום קרעדיט פון מיין געעהרטען אנפאלער מעג געזאגט ווערען, אז ער האט פאלשטענדיג פערטראטען דעם קלאס, וועלכער רעכענט פאר א אידען בלויז יענעם, וואס האלט פון "ארבעים סאה" און תרי"ג מצוות. אלע איבעריגע זיינען אן אבר המדולדל, א צוטשעפעניש, פון וועלכען מען דארף פטור ווערען וואס שנעלער. און רעדט אזא איד וועגען א קהלה מוז ער לאגישער ווייזע אנשרייבען פאר איהר אן ארבייטס פראגראם וועלכער הויבט זיך אן מיט טבילה, ענדיגט זיך מיט שוהלען אויף ימים נוראים, דורכמאכענדיג אן עטאפ אין דערמיט, פון אבהיטען, אז אידען זאלען זיך חס וחלילה ניט דערוועגען מיט ניט קיין כשר שטיקעל פלייש.

און קומט מען צו יענעם קלאס רעדען וועגען א נייער קהלה, וועגענע קהלה וועלכע זאל קענען אריינעהמען אלע אידישע עלעמענטען, קריכען דאן די הערען שובינס ארום פון זייערע לעבער און שרייען אויס:

"פון אזעלכע אידען, וואס האלטען אז א איד מעג עסען טרפות, דארף קיין שוהל ניט בעזוכען, פון אזעלכע אידען, איז "זניאט ניע זנאיעם" מיר דארפען בלויז שמן זית אידען, אבער ניט אייך לייראקעס."

אמת איז, אז דאס אידישע לעבען האט זיך אמאהל אנגעהויבען און געענדיגט מיט דער רעליגיאן, און דאס לעצטע האט אויסגעפילט איהר גאנצען אינהאלט, און האט מען געריסען מיט דער רעליגיאן, האט עס ממילא געהייסען, אז מען רייסט אב מיט'ן גאנצען אידישקייט.

זיינען אבער אנדערע צייטען אנגעקומען, צייטען וועלכע האבען אונזער מחנה צוטהיילט אין פרומע גלויביגע און פרייע ניט גלויביגע.

ביידע האבען אבער טויזענדער פעדים וועלכע פערבינדען זיי צוזאמען אין איין פאלק, און איין טאציע, פאר וועלכער זיי ווילען זייערע כחות אבגעבען, פאר איהר ארבייטען.

די אידישע קהלה פון דער אמאליגער צייט האט ריכטיג ענטשפראכען איהר אויפגאבע, ווייל זי האט אלע אידען געקענט ארונטערנעהמען אונטער איהר שויז, אונזערען מיר וועגען א אידישער קהלה אין אמעריקא מוז זי אויך אויף'ן זעלבען יסוד געבויט ווערען, און אזעלכע פארמען אננעהמען, אין וועלכער אלע אידישע מחנות זאלען זיך קענען בעטהייליגען.

דער יסוד פון דער אלטער קהלה איז געוועזען דאס רעליגיעזע לעבען, דער פונדאמענט פון דער נייער קהלה מוז זיין א נאציאנאלער, איבערלאזענדיג די רעליגיעזע אונטערשיעדען פאר יעדער איינער גרופע בעזונדער, אז זי זאל עס בעזארגען פאר זיך.

בלויז ארום אזא קהלה, וועלכע דארף קיינמאהל ניט פערגעסען אז זי איז א פרייוויליגע, קענען זיך אלע עלעמענטען גרופירען, ווייל מען אבער א קהלה פאר כשרות און שוהלען, מוז דער גרעסטער טהייל פון אידענטהום פון איהר זיין פערשטויסען און דאס איז גאר אן ארבייט פאר אונזער ארטהאדאקסיע.

אפשר קען עס זיך אזא איד ווי הערר שובין פערגינען, מיר אבער פערשטעהען אז וויכטיגע ארבייט קען בלויז געטהאן ווערען דורך פעראייניגטע כחות, און דארום זיינען מיר פאר נאציאנאלע קהלות, אנשטאט ועד הכשרות קהלות.

בלויז א הערר שובין קען זיך פערגינען צו שלאגען כפרות מיט'ן גאנצען דעמאקראטישען אידענטהום, און פרעגען "צו וואס פאר א שווארץ יאהר מען דארף זיי" אבער אפילו די ניו־יארקער קהלה פערשטעהט עס שוין אנדערש, און ארבייט מעשים אום זיי צוציהען.

און רעדען מיר וועגען דעם ברייטען דעמאקראטישען אידענטהום, מעג מען אויך אין אנבעטראכט נעהמען אז דאס איז דערווייל דער איינציגער געזונטער קרן אין אונזערע רייהען אז די ארבייטס־כחות געפינען זיך צווישען יענע שורות, און בלויז שמאלינקע מחות קענען פרעגען, וואס מיר וועלען פראפיטירען פון זיי, אויב מען וועט אננעהמען מר. ריינוויינס עצה."

גראדע אויף דיעזען פונקט וואלט זיך זעהר פיעל געוואלט רעדען, ווייל אפילו בלינדע קענען זעהען, אז בלויז אין די ארבייטער רייהען קלאפט א אידישער דופק, און א האנד בעוועגט זיך פאר אידישער ארבייט, צו דער צייט וואס די איבעריגע קומען אב זייער אידישקייט מיט דער עליה און מיט דער נדבה.

אבער וואצו מטריח זיין די הערען שובינס אין פרעמדע שטעדט און פערגאנגענע יאהרען, אז ווען זיי וואלטען בלויז אויפגעפאסט דאס וואס עס פאסירט אין זייער אייגענער טאראנטא, וואלטען זיי אנדערע פוסקים געווארען.

עס זיינען געוועזען די סאציאליסטען טעריטאריאליסטען, וועלכע האבען דא דעם ביילים פראטעסט צום לעבען געבראכט, און געפראבירט גרינדען א קהלה.

עס זיינען געוועזען די פועלי ציון וועלכע האבען די הילף פאר די מלחמה קרבנות ארגאניזירט, צו דער צייט ווען אונזערע אנדערע אידען האבען גאנץ געשמאק געדרימעלט. אפילו דער טרויער נאך אונזער פערשטארבענעם דיכטער האט געמוזט ארגאניזירט ווערען פון א רידיקאלער ארגאניזאציאן.

ווא זיינען די ארבייטען מיט וועלכע אייערע אידען האבען זיך אויסגעצייכענט אויסער זייערע שוהלען, אפילו ווען א צדקה בלליה האלט ביים פערקויפט ווערען וואס דאס איז דער גאנצער ציערונג זייערער, קומען צו דער פערזאמלונג בלויז די בעאמטע, און דאס "ליעבע פובליקום" בלייבט אין דער היים.

טייטשט עס ניט אויס, אז די אידישע נאציאנאלע ארבייטער פערלאנגען לארבער קראנצען פאר זייער ארבייט, זיי טהוען עס ווייל עס איז זייער חוב צו טהון ניט ערוווארטענדיג קיין דאנק. איך האב עס בלויז פאר אזעלכע הערען דערמאהנט צו קענט איהר זיך פערגינען צו גרינדען אזא קהלה, וואו דער טהעטיגסטער עלעמענט אונזערער זאל אויסגעשלאסען ווערען.

מיר האבען בלויז איין אויסוואהל צו א טויטע קהלה נור א בשר כשר'דיגע, אדער א לעבעדיגע קהלה מיט אלע אידען פעראייניגט הארמאניש פאר איין ארבייט נאר אהן בשר כשר, און מיר קלייבען אויס דאס לעצטע איבערלאזענדיג פאר אייך פרומע אידען, אז איהר זאלט אכטונג געבען וועגען מקואות און אז אידען זאלען ניט נכשל ווערען אין סרחא'ס, דאס זיינען די הערען ריינוויינס, און אויב דאס פיהרט צו א וועג, "צו לעזען די אידען־פראגע, ווייל עס וואלטען דאן פשוט מעהר קיין אידען ניט געווען, וואלטען מיר פיליכט צו דעם צוגעשטימט, ווען עס וואלט ניט געשמעקט מיט עם הארצות, און וועלען מיט א ווייז אבפטר'ן א גנגנער.

איך וואלט נאך געדארפט רעדען וועגען דער אידישער ערציהונג און די עהנליכע פונקטען, אבער דאס זיינען דאך ניט מעהר ווי איינצעלנע ערשיינונגען פון יענער גרויסער מחיצה, וועלכע אונטערשיידעט אונז.

אין ערציהונג דריקט זיך אויס א געוויסע וועלט אנשויאונג, וועלכע מען וויל איינפלאנצען אין קינד, און אפילו דער ארגאן פון דער ארטהאדאקסיע, דאס ניו־יארקער "טאגעבלאט" פערגינט זיך שוין עדיטאריעל צו שרייבען, אז ערציהונג דארף אויסגעשלאסען ווערען פון דער קהלה'ס טהעטיגקייט, און אויב זיי זיינען שוין מודה דיעזען אמת, וואצו דאס איבערחזור'ן.

דער היוצא מדברינו איז דארום, אז א אידישע קהלה דארף אננעהמען בלויז אזא פראגראם, וועלכע קומט ניט אין צוזאמענשטויס מיט די רעליגיעזע און פאליטישע אנשויאונגען פון די פערשיעדענע טהיילען, וועלכע שטעלען איהר צוזאמען, און בלויז אזעלכע קהלות, וועלכע וועלען זיך ארגאניזירען מיט'ן צוועק איינצוריכטען אונזער נייע היים אויף א פעסטען יסוד בלויז אזעלכע קהלות איז בעשערט די צוקונפט.

זייער מטא איז:

אפראיינינטע אידישע קערפערשאפט פאר אלע נאציאנאלע ארבייטען, וועלכע איז אין איינקלאנג מיט די פערשיעדענסטע שיכטען, און צווישען איהרע הויפט ארבייטען זיינען:

די רעגולירונג פון דער אידישער איינוואנדערונג אין אמעריקא, און דאס העלפען זיי זיך איינארדנען, אין ארגאניזירטע דעמאקראטישע הילף פאר אלע אידישע ליידענדע און נויטוועדיגע.

א ברייטע קולטורעלע טהעטיגקייט צווישען אלע אידישע שיכטען.

א יורידישע פערטהיידיגונג פאר די אלישע איינוואהנער, אין די ראהמען פונ'ם לאנדס־געזעצען; און דאס שטארקער מאכען פון די אידישע עקאנאמישע פאזיציעס.

דאס איז די נייע פראגראם פאר דיא אידישע קהלות, וועלכע איהר וועט מוזען פריהער אדער שפעטער אננעהמען.

א. ריינוויין

דער ביענשטאק

די "גלאָוב" פון דיענסטאג זאגט, און זעהר שעהן דערצו, אז: קענעדע הויבט אן צו בעצאָהלען דעם פרייז פאר איהר דעה ביים טיש פון שלום. פאר דיעזער דעה בעצאָהלט זי מיט בלוט וואס איהרע קינדער פארגיסען אויף די שלאַכט פעלדער.

(וואס פאר א גרויסע דעה וועלען שוין די אידען האבען ביי יענעם טיש, נעהמענדיג אין אנבעטראכט די טייכען בלוט, אידישע בלוט וואס גיסען זיך אויף די שלאכט פעלדער! הבחור הזעצער).

די געאגראפיע אליין גיט ניט דיעזעם רעכט, קיין זאך וואלט ניט געדארפט און געקאנט געבען קענעדע וועלכעס עס איז רעכט צו זאגען א דעה אויף וועלכע טערמס מען זאל שליסען דעם וועלט פריעדען אויב זי וואלט ניט בייגעשטייערט איהר טהייל צו די מלחמה־שרעקען.

בלוט אליין גיט דעם זיגעל פון הייליגקייט — בלוט און טרעהרען.

לאמיר ניט פערקוקען אויף איין מינוט, דעם ערהאבענעם ציעל, דער ציעל וואס מאכט הייליג און נאבעל די מיאוסע מיטלען.

דער ציעל איז ניט צו ערמארדען אזוי פיעל און אזוי פיעל דייטשען, צוואנציג, הונדערט אדער א טויזענד.

דאס איז ניט דער ציעל פאר וועלכען איהר זענט מקריב אייערע זיהן, פאטערס מענער און געליעבטע. יענע דייטשען זיינען אויך זיהן, מענער, פאטערס און געליעבטע פון אזעלכע מענשען ווי מיר זיינען, מיט פונקט אזעלכע האפנונגען ווי מיר האבען און וועלכע פערשווינדען מיט נשמות ווי אונזערע און מיט הערצער ווי אונזערע וועלכע ווערען צוריסען אויף שטיקער.

ניין, ניט כדי צו טויטען און פערניכטען אנדערע מענשען, וועלכע זיינען אין דער גרויסער מענשען־פאמיליע זייערע ברידער, ניט צוליעב דעם געהען קענעדעס בעסטע קינדער אין דער מלחמה. ניין, עס איז ניט צוליעב דעם. עס קען ניט זיין צוליעב דעם.

מיר זיינען ניט קיין בארבארען, אדער געטצען דיענער, אדער ווילדע חיות.

אונזער קאמפף איז ניט געגען פלייש און בלוט, בלויז געגען די בעהאלטענע שלעכטע כחות פון אונגערעכטיגקייט און אונטערדריקונג.

בעטראכט די טראגעדיע: די יעניגע וואס בעזיטצען איצט דעם טייפעלשען גייסט פון נאפאלעאניזם און געגען וועלכע מיר מוזען קעמפפען זיינען די זעלבע מיט וועלכע מיר זיינען געווען פעראייניגט מיט הונדערט יאהר צוריק קעמפפענדיג געגען דעם נאפאלעאניזם אין וואטערלו.

מיר האבען דאמאלס געקעמפפט געגען און בעקעמפפט דעם פרינציפ פון זעלבסטהערשאפט, דעספאטיזם און דעם חשק צו דאמינירען די גאנצע וועלט זייטענס די פראנצויזען וועלכע זיינען היינט מיט אונז פעראייניגט, איצט וועלען מיר דאס בעקעמפפען אין די דייטשען און מארגען וועלען מיר צוזאמען מיט די דייטשען און פראנצויזען קעמפפען געגען דעם וועלט דעספאטיזם אין אלגעמיין.

* * *

שרייבענדיג איבער זיינע זכרונות פון י. ל. פרץ, זאגט ב. גארין פאלגענדעס וועלכעס איך געפין פאר ניט נור אינטערעסאנט נאר אויך וויכטיג צו איבערגעבען אין דיעזען קאלום.

איך האב זיך גענומען צו א סקיצע פון דעם השכלה לעבען. דער דאזיגער קרייז איז מיר געווען זעהר נאהענט בעקאנט. די פערשיעדענסטע בילדער פון משכילים זיינען געשטאנען בולט פאר מיינע אויגען און איך האב נאר געהארפט נעהמען א פעדער און שילדערן דעם סארט משכיל, וואס האט זיך געפאדערט פאר דער סקיצע.

ווען איך האב זיך גענומען צו דער ארבייט, האט מיר אויסגעוויזען, אז איך וועל דאס בילד אנווארפען אפילו מיט פערמאכטע אויגען, נאר ווען איך האב אנגעהויבען צו שרייבען האט זיך צו מיין גרויסער איבערראשונג דאס בילד צושוואומען און איך בין געבליבען שטעהן אין מיטען.

מיט גרויס עקשנות האב איך זיך אין א קורצער צייט עטליכע מאהל גענומען צו דעם דאזיגען בילד, נאר איך בין ווייט ניט אוועק.

דאס איז געווען דער ערשטער וואטערלא פון מיין שאפען און האט ארויסגערופען ביי מיר גרויסע ספקות. איך האב עס דערצעהלט פרץ'ן און געוויזען איהם דעם אנגעהויבענעם מאנוסקריפט.

ער האט איבערגעליענט און געזאגט:

— איהר האט איהם ניט ליעב און איך וועט ניט געלינגען ארויסצוברענגען זיין בילד.

ליעבע איז דער סוד פון שאפען און דעם סוד האט פרץ געוואוסט און אלע זיינע ווערק זיינען דורכגעדרונגען מיט א טיעפער מענשליכער ליעבע.

א שרייבער שילדערט ניט נאר פאזיטיווע בילדער נאר אויך נעגאטיווע און ביי די לעצטע איז זעהר גרינג געשטרויכעלט צו ווערען איבער שטיינער פון האס. דער שרייבער דארף זיך קענען אויפהויבען העכער פון מענשליכע שוואכקייט און גוטמוטהיג ארונטערקוקען אויף זיי, און דאס קען ער נאר דערוויזען, ווען זיין הארץ איז אנגעפילט מיט ליעבע צו אלעמען.

* * *

אין לעצטען נומער "אמעריקאן היברו" איז פאראן אן ארטיקעל פון רבי הארי[...] דזש. וואולף. ער וויל ניט די אלטע מא[...] ווי אזוי די "קאנפארמיישאן" ווערט גע[...] פייערט, ער וויל א נייע.

צווערשט איז די אלטע מעטהאדע פ[...] בר מצוה, ווי דאס אינגעל האט פשוט א[...] געהויבען צו לייגען תפילין, און דער טאטע האט געמאכט די ברכה ברוך שפטרני, א[...] מכבד געווען פיליכט א פאאר אידען מי[...] א שנעפסעל, דיעזע מעטהאדע איז [...] פראסט בעטראכט געווארען ביי די פרא[...] רעסיווע, האלב און גאנץ רעפארמירט[...] ראבים און מען האט אנגעהויבען צו פרא[...] ווען בר־מצוה פארטיס.

נאכהער איז די בר־מצוה פראווענ[...] אויך ארויס פון דער מאדע און מען הא[...] אנגענומען קאנפאירמיישאן. דיעזע קא[...] פאירמיישאן זאגט ראבי וואולף איז [...] ווייט אוועק. עס איז געווארען א יום טו[...] פון פרעזענטס, פון אקטיארסקע שטי[...] זייטענס דעם אינגעל, פון סנאבבערי, ווא[...] די ארימערע מוזען נאכטאנצען די רייכ[...]

און ראבי וואלף רעקאמענדירט טא[...] קאנפאירמיישאן נאר איינפאך: דא[...] אינגעל זאל ניט האלטען קיין דרשות א[...] בער אונשטערבליכקייט אדער איבער דע[...] תמצית פון לעבען. און דער רבי זאל ני[...] קריגען קיין מתנות דערפאר וואס ע[...] האט דרעסירט דאס אינגעלע צו נויגען זי[...] און צו בויגען זיך פאר און נאך דע[...] דרשה, ווייל ער וועט איבערהויפט קיי[...] דרשה ניט האלטען, קיינע פרעזענטס א[...] קיינע פריוואטע פארטיעס און קיין סנאב[...] בערי.

ער וויל אז אין שוהל זאל דאס געפי[...] ערט ווערען מיט תפלות פון אלע, ניט פ[...] אינגעל.

* * *

אין זעלבען נומער איז פאראן נאך א[...] ארטיקעל פון מאיר קאהען אין וועלכע[...] דער שרייבער שלאגט פאר מען זאל ר[...] פארמירען די רעפארמירטע שוהל.

אמת, זאגט ער, אז די ארטהאדאקסיש[...] שוהל האט אין גאנצען פערטריבען דע[...] יונגען מאן.

די ארטהאדאקסישע שוהל, זאגט ע[...] וויל בעסער פערלירען דעם גאנצען יונגע[...] דור, איידער צו פערלירען א שטיקעל פ[...] פטום הקטורת; וועהרענד די רעפארמירט[...] שוהל האט געטהאן פערקעהרט: זי[...] האט ארויסגעווארפען אלטע תפלות וואס[...] שטימען ניט מיט דעם נייען גייסט פ[...] נייעם אמעריקאנעם דור, כדי בעסער ארי[...] צו נעהמען, אריין צוציהען אין איהר[...] שוהל אריין דעם יונגען דור.

דאס איז, זאגט ער, טאקי אמת.

די רעפארמירטע שוהל האט אבע[...] ניט געטהאן אין גאנצען.

און ער שלאגט פאר פאלגענדע רעפאר[...] מען:

ערשטענס וויל ער אז מען זאל צורי[...] אריין נעהמען אזעלכע תפלות וואס זיינע[...] אמת שעהן און וועלען אפעלירען צו[...] נייעם דור, און וועלכע זיינען בטעו[...] ארויסגעווארפען געווארען מיט די שלעכ[...] טע, דאס הייסט, ווי יענע קינפעטאר[...] וועלכע האט בטעות ארויסגעגאסען דא[...] וואסער מיט'ן קינד.

צווייטענס וויל ער האבען אז די סינא[...] גאגען זאלען זיין מעהר דעמאקראטיש: זיי זאלען געבויט ווערען אין סאמע האר[...] פון דער געטא, ניט בלויז אין רייכען א[...] אין שטילען געגענד.

דער ראבי זאל זיין א יונגער מאן וועל[...] כער זאל האבען די גוטע ווירקונג אויף[...] יונגען דור הן מיט זיין ארט רעדען א[...] פריטשען, הן מיט זיין קהל'שער ביית —.

געארג בראנדעס און קלעמאנטא

די איצטיגע מלחמה האט דערווי[...] טערט די נאהענטע, דערנעהענטערט די[...] ווייטע פערשכורט דיניכטערסטע אינטע[...] נאציאנאליסטען מיט שאוויניסטישען א[...] קאהל און די שכרות נאציאנאליזירט[...] בלינד געמאכט מיט האס די וואס האב[...] געקוקט מיט ליעבע אויף אלעם, פערפא[...] צערט די פיינסטע נשמות און פערפו[...] ווערט די פיינסטע מוחות. דער וועלט[...] קונסט און וויסען געשטעלט אין דיענ[...] פון ברודער מארד, בראנד און פערניכטו[...] און דאס אידישע פאלק איז ניט געשוינ[...] געווארען. דער וועלט בראנד האט אי[...] אויך ארומגעכאפט. אזוי איז שוין ד[...] היסטארישער שיקזאל פון אידישען פאל[...] פרעהען זיך די פעלקער מוז ער בלוטע[...] בלוטען די פעלקער בלוטעט ער מעהר פ[...] אלע; איז א חורבן אין דער וועלט איז זי[...] חורבן דער גרעסטער. דער כאאס אין ד[...] אידישער נאציאנאלער נשמה איז איצ[...] א גרעסערער ווי דער כאאס אין ד[...] נשמה פון דער אינטערנאציאנאלער מענש[...] הייט. דער בלוט וואהנזין איז אויך ביי[...] אידישען פאלק געווארען די לאגיק א[...] וועגווייזער אין לעבען.

אויך ביי אונז האט די מלחמה דער[...] ווייטערט די נאהענטע אבער אויך דער[...] נעהענטערט צו אונז מאנכע ווייטע. קי[...] דער פון אונזער פאלק וואס האבען זי[...] בעוואוסט אדער אונבעוואוסט דערווי[...] טערט פון אונז זיינען צוריקגעקומען די[...]

(פארזעצונג אויף פיידזש 5)

רוסלאנד וויל זיך נעהמען צוריק צו וואדקא

די רוסישע רעגירונג האט זיך פערבענקט נאך'ן ביטערען טראפען. — די הכנסה וואס די רעגירונג האט אימער געהאט פון וואדקא. רוסלאנד איז די גרעסטע אלקאהאל טרינקערין אין דער וועלט. — די טעמפערענס בעוועגונג אין רוסלאנד.

אין רוסלאנד איז שוין ווידער געווארען א בעוועגונג דאס מען זאל ערלויבען צו פערקויפען דעם ביטערען טראפען דאס הייסט אויף'ן פשוט'ען לשון וואדקא.

ווי בעוואוסט האט מען פערבאטען דעם פערקויף פון וואדקא ביז איבער דער מלחמה, אבער ווי עס ווייזט אויס האט זיך די רוסישע רעגירונג אליין געכאפט אז זי האט געמאכט א שלעכטען שריט, ווייל וואדקא איז אימער געשטאנען אויף'ן אויבען אן פון דעם רוסישען בודזשעט, און יעצט איז עס ניטא. דעם איינקונפט וואס די רעגירונג האט געהאט פון שנאפס האט זי ניט געהאט פון קיין שום אנדער זאך. דער שנאפס איינקונפט איז אין רוסלאנד געווען גרעסער זאגאר פון דעם אייזענבאהן איינקונפט. די פאלגענדע ציפערען וועלען געבען דעם לעזער א בעגריף וואס פאר אן אוצר דער ביטערער טראפען איז פאר רוסלאנדס פראפיטען.

אין יאהר 1913 איז דער איינקונפט פון גאנצען לאנד געווען 3,415,000,000 רובעל.

פון דעם האבען מאנאפאלען אליין אריינגעבראכט 900,000,000 רובעל.

די צווייטע גרויסע איינגאהמע איז געווען פון די אייזענבאהנען, דאס האט בעטראפען 813,000,000 רובעל, אבער אלץ ניט אזוי גרויס ווי פון די מאנאפאלקעס.

רוסישער שנאפס האט אין זיך אימער מעהר ווי 40 פראצענט אלקאהאל, און אין פערגלייך רוסלאנד מיט אלע אנדערע נאציאנען פערברויכט רוסלאנד מעהר אלקאהאל איידער וועלכע עס איז אנדער לאנד אין דער וועלט.

רוסלאנד פערברויכט יעהרליך 290,000,000 גאלאן אלקאהאל.

די פעראייניגטע שטאאטען, וועלכע זיינען אויך ניט קיין קליינע אלקאהאל טרינקער און האבען זיך אמאהל גערעכענט פאר די גרעסטע טרינקער אין דער וועלט פערברויכען בלויז 140,000,000 גאלאן אלקאהאל, דאס הייסט מיט הונדערט מיליאן גאלאן ווייניגער יעדען יאהר איידער רוסלאנד, דערפאר טרינקען די פעראייניגטע שטאאטען מעהר ביער און וויינען, איידער רוסלאנד. ביער און אנדערע אימפארטירטע וויינען ווערען אין רוסלאנד פערברויכט 230,000,000 גאלאן און אין די פעראייניגטע שטאאטען פיעל מעהר. זיי טרינקען אוים 2.000 .000,000 גאלאן.

אויף דעם זיינען די אמעריקאנער גרויסע העלדען, ווייל פאר גרויסע ביער טרינקער רעכענען זיך די דייטשען, און זיי טרינקען אוים העלפט ביער אין פערגלייך מיט די אמעריקאנער. די דייטשען טרינקען אוים ביער און וויין 1,700,000,000 גאלאן יעהרליך.

מיט דעם וואס די מאנאפאלען זיינען צוגעמאכט געווארען פאר איבער דער מלחמה געפינט זיך רוסלאנד אין גרויסער פערלעגענהייט. איהר יעהרליכע הכנסה איז פיעל קלענער געווארען און דעריבער ווערט געזוכט א היתר ווי אזוי מען זאל זיי קענען צוריק עפענען, אבער עס וועט זיין גאנץ שווער פאר ניקאלאיען צו מאכען יעצט א כוס'ע איבער א מאנאפאלקע, ווייל פאר דער צייט וואס שנאפס איז אין רוסלאנד פערבאטען געווארען, האט זיך די רוסישע טעמפערענס בעוועגונג פיעל געשטארקט. זייערע אקציעס זא צו זאגען זיינען געשטיגען. די דומא דעפוטאטען וועלכע זיינען מיט א קליינער אויסנאהמע פאר א ניכטערער רוסלאנד וועלען שוין יעצט ניט דערלאזען די מאנאפאלען זאלען זיך אזוי שנעל עפענען.

די דריטע דומא האט געהאט געמאכט אין רוסלאנד א געזעץ בנוגע די מאנאפאלען אבער צוליעב דער מלחמה איז דאס ניט דורכגעפיהרט געווארען, דער געזעץ איז זאגאר אנגענומען געווארען אין דעם רוסישען סענאט און איז בעשטעטיגט געווארען פון דעם קייזער.

אין יענעם געזעץ ווערט געגעבען יעדען דארף און יעדער קליין שטעדטעל פולע רעכטע צו טהאן מיט די מאנאפאלען וואס זיי ווילען אדער וואוטען אז מען זאל די מאנאפאל פון דארף צונעהמען אדער עס זאל בלייבען. עס האט אבער ניט געמיינט אז די מאנאפאל וועט צוגענומען ווערען וועט מען קענען פערקויפען שנאפס פריוואט, דאס איז געווען א פערשטענדליכע זאך אז ניט, די פויערים וועלכע וואלטען געשטימט געגען מאנאפאלען וואלטען זיך בעדארפט איינהאלטען און פשוט ניט טרינקען. צו דעם האט די דומא אויך צוגעגעבען דאס וועגען דער פראגע מעגען פרויען אויך זיך בעטהייליגען.

די דומא דעפוטאטען האבען זיך גערעכנט דאס אין פיעלע דערפער וועלען די מאנאפאלען אין גאנצען אבגעשאפט ווערען ווייל די מעהרסטע פרויען וועלען שטימען געגען מאנאפאלען און דעריבער האט שוין די דומא אויך געהאט אין זיינען אז דאס וואס די רעגירונג וועט פערלירען אין מאנאפאלען זאל זי געווינען דערמיט וואס זי וועט אבקויפען פערשיעדענע פריוואטע אייזענבאהנען און פערוואנדלען אין רעגירונגס באהנען.

ווי געזאגט האט עס די מלחמה קאליע געמאכט. דער געזעץ וועלכער איז געשאפען געווארען האט בלויז בעדארפט אויפגעפיהרט ווערען, נור אט איז די מלחמה אויסגעבראכען און אנשטאט דעם אז די פויערים זאלען שטימען צו מען זאל זיא האלטען א מאנאפאל אדער ניט, איז ארויס דער אלהעכסטער בעפעהל פון דעם צאר פון אלע רוסען אז דעם ביטערען טראפען טאר מען אין גאנצען ניט פערקויפען, אין דעם בעפעהל איז אויך געווען דאס די יעניגע וועלכע האבען לייסענס צו פערקויפען ביער און אנדערע וויינען טארען ניט סערווירען קיינע פון די משקאות סיידען עס איז דא א מיליטערישע ערלויבניס דערצו. איבערהויפט מוז דאס אבגעהיט ווערען אין די שטעדט וועלכע שטעהען אונטער קריעגס צושטאנד און די מענשען וועלכע וועלען דאס איבערטרעטען וועלען אזוי טאקי געמשפט ווערען.

דאס איז אבער בלויז גערעדט געווארען נור דאן ווען די מלחמה איז געווען גאר אין אנפאנג ווען די מאביליזאציעס זיינען אנגעגאנגען און מע האט מורא געהאט פאר די רוסישע מוזשיקעס. יעצט אבער ווען די מערהסטע סאלדאטען זיינען אויף די שלאכטפעלדער זוכט מען צו מאכען א היתר צו פערקויפען שנאפס בלויז אין די שטעדט וועלכע זיינען ניט אונטער קריעגס צושטאנד.

אבער די דומא דעפוטאטען וועלכע זיינען פאר טעמפערענס וועלען דאס ניט דערלאזען, זיי וועלען זוכען דורכצופיהרען דעם געזעץ וועלכער איז איבעראל אנגענומען געווארען אז די מוזשיקעס האבען דאס רעכט ארויסצוווארפען די מאנאפאלען.

די טעמפערענס בעוועגונג איז יעצט אין רוסלאנד זעהר א שטארקע, און עס וועט זיין גאנץ שווער פאר דער רעגירונג צו ברענגען די טרינקער צום קרעמעל, און אויב זאגאר דאס וועט איהר געלינגען וועט עס זיין שווער ווייל די מעהרסטע טרינקער האבען זיך שוין איינגעוואהנט אויסצוקומען אהן דעם.

לויט קארעספאנדענטען וועלכע וואהנען יעצט אין רוסלאנד און וועלכע זיינען גוט בעקאנט מיט דעם רוסישען לעבען שרייבען וועט דאס ניט אזוי שנעל קענען דורכגעפיהרט ווערען און די רעגירונג וועט האבען צו דורכמאכען א הארטען קאמף געגען דער טעמפערענס בעוועגונג.

—):(—

אנים שדוך צווישען עסטרייך און איטאליען

פון י. בלייכער

רוים. —

פון שדוך מיט עסטרייך איז גאר ניט געווארען און איטאליען איז נאך "צום האבען".

פארנאנדערגעגאנגען איז ער זיך צוליעב דעם נדן, דאס הייסט צוליעב דעם ווען מען זאל דעם נדן פערלאנגען. איטאליען האט איהם פערלאנגט באלד אויף'ן שטעל און עסטרייך האט געוואלט איהם געבען — ערשט נאך דער מלחמה, דען ווי וועט זיין — טענה'ט זי — ווען בעקומענדיג איצט טריעסט, וועט איטאליען זיך דארט בעפעסטיגען און דאן אנפאלען? ווי וועט זיין — געטרויט איטאליען ווייטער ניט — ווען ערהייכענדיג פון אונז וואס זי פערלאנגט, אונזער נייטראליטעט, וועט עסטרייך זיי נאך אונז ניט געבען וואס זי האט ווי צוגעזאגט? די זאך איז זעהר עהנליך צו דער סצענע ביי גאגאל ווען טשישיקאוו קויפט ביי סאבאקעוויטש די "טויטע נשמות" און האט מורא איהם צו געבען דאס געלד ביז ער בעקומט זיי ניט אויף'ן פאפיער, און דער פערקויפער, שרייבענדיג דאס צעטעל פון די "טויטע" לעגט ארויף דערוויילע א

(פארטזעצונג אויף פייזש 6)

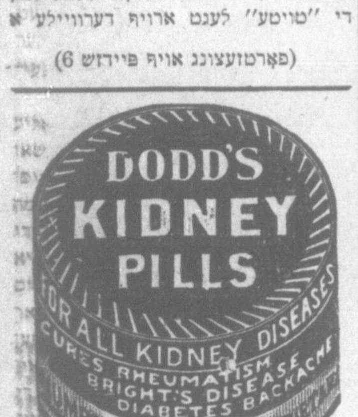

דאד'ס קידני פילס
פאר אלע נירען קראנקהייטען פאר רהעמאטיזם, ברייטס דעזיז און שטעכעניש אין רוקען.
צו באקומען אין אלע דראג סטארס

די קרבנות פון די דראגס

די יוניטעד סטייטס רעגירונג פיהרט יעצט אן איבער דעם גאנצען לאנד אן ענערגישען קאמף געגען דער דראג מגיפה.

עס וועט פיליכט זיין איבעראשענד צו הערען דאס אין ניו יארק איז דיעזע שרעקליכע מגיפה שטארק פערשפרייט צווישען אידען. דר. פערי מ. ליכטענשטיין, דער פיזישען פון דעם ניו־יארקער סיטי פריזאן, בעהויפטעט דאס פופציג פראצענט פון די „דראג פיענדס" אין דעם סיטי פריזאן זיינען אידען.

— איך גלויב אז עס איז געקומען די צייט — שרייבט דר. ליכטענשטיין — מיר זאלען נעהמען ערנסט טראכטען וועגען דיעזער אנשיקעניש און אנווענדען מיטלען צו זעהן, אויב ניט אין גאנצען אויסצוראטען, כאטש אמווייניגסטענס ניט דערלאזען ווייטער זיך צו פערשפרייטען די א געפעהרליכע דראג־שכרות צווישען אונזערע ברידער. דיא געוואהנהייט צו געברויכען בעטויבונגס מיטלען איז א קללה אויף דער בעפעלקערונג. עס ריהרט אן דאס סאמע לעבען פון אונזער געגענווארטיגען ווי אויך אונזער צוקונפטיגע דורות. עס רואינירט דעם מאראלען און פיזישען כאראקטער פון אונזער פאלק און אויסצוראטען דיעזע פלאגע איז דעריבער פיעל וויכטיגער, ווי דער קאמף געגען שכרות אין אלגעמיין און אזוי וויכטיג ווי די בעקעמפפונג פון טובערקולאזיס, וואדום זי איז איינע פון די הויפט פאקטארען וואס פיהרען צו דער שרעקליכער קראנקהייט. דרייסיג פראצענט פון דיא קרבנות פון דראג־שכרות זיינען אנגעשטעקט מיט דער ווייסער פלאגע און פופציג פראצענט פון די איבעריגע ענטוויקלען שוואכע שטעלען אין זייערע לונגען.

די דראגס וועלכע ווערען געוועהנליך געברויכט פון פיענדס זיינען: הערא'ין, קאקעין, מאפין און אפיום. עס איז גאנץ לייכט צו צוגעוואהנען זיך צו זיי און דער וואס פערזוכט נאר זייער טעם א פאאר מאל וועט אזוי גיך פון זייער איינפלוס זיך שוין ניט בעפרייען.

די גענגסטערס זיינען געוועהנליך די אגענטען וועלכע העלפען פערשפרייטען די דראג־שכרות צווישען דער בעפעלקערונג. זיי געהמען ארום פון איין פול רום צו א צווייטען און לערנען דיא לעדיג־געהער וואס הענגען דארט ארום, ווי צו געברויכען די געפעהרליכע דראגס. אין מאנכע פעלע געברויכען זאגאר דיא גענגסטער גוואלד אין „איינצוברעכען" זייערע קרבנות מיט דיעזער געוואהנהייט.

עס זיינען דא פערשיעדענע וועגען אין וועלכע די דראגס ווערען געברויכט דער גרעסטער טהייל פיענדס גיט זיך איבער צום גענוס פון דראג שכרות דורך איינציהען דעם גיפט דורך'ן נאז, עס איז היינט צו טאג אזא געוועהנליכע זאך צו צוקוקען ווי „דאפ פיענדס" גיבען זיך איינע די אנדערע א שמעק פון דעם גיפטיגען דראג אזוי ווי עס איז אין דיא אמאליגע יאהרען געווען א געוועהנליכע זאך צוצוזעהן ווי מעהרסטע עלטערע אידען כאפען א שמעק טאבאק פון איין טאבאקירקע. אן אנדער מיטעל צו געברויכען די דראגס איז, מאכען אן איינשפריצונג אין לייב דורך א היפאדערמיק סירינדזש „דאפ פיענדס" וועלען אין דיא מעהרסטע פעלע ניט פערלירען קיין צייט און פערקאשערען דעם ארבעל און וועלען זיך לאזען מאכען דיא איינשפריצונג דורך די ארבעל פון ראק און העמד אבי וואס גיכער צו זיין אונטער דעם פערדערבענדען איינפלוס פון די דראגס. א דריטער וועג ווי איינצונעהמען די דראגס איז איינפאך מיט'ן מויל. און אבוואהל עס פיהלט זיך א שטארקע ביטערקייט פון די גיפטיגע סטימולאנטען, האלט עס א האר ניט אפ די „פיענדס" צו געברויכען זיי אויף דיעזען אופן. אין געגענטהייל וואס די ביטערקייט איז שטארקער, אלץ מעהר טעם זעהט אוים פיהלען זיי אין דעם. א פערטער וועג איז די דראג צו סמוקען. אפיום ווערט געוועהנליך געברויכט אויף דיעזען אופן. און לאזט מיר אייך דא זאגען, אז ניט נאר מענער נאר אויך פרויען זיינען קרבנות פון דיעזע דראגס און צווישען קינדער זאגאר האט דיעזע פלאגע זיך שוין פערשפרייט גאנץ שטארק.

ווי ווירקען דיעזע דראגס אויף'ן קערפער?

ווען מען געברויכט זיי דורך שמעקען ווערט קודם כל דער נאז דורכגעזעכערט און מיט דער צייט ווערט דיעזער ארגאן אינגאנצען דעפארמירט. פון איינשפריצונגען קריגט מען געשווירלעך און וואונדען איבער'ן קערפער וועלכע פעראורזאכען שטענדיגע שמערצען. פון איינגעהמען דיא דראגס מיט'ן מויל און פון סמוקען אפיום קריגען דיא פיענדס קאנסאמפשאן.

דיא דראגס־שכרות פארדערט אלס איהרע קרבנות סאי באים סאי מיידלאך. איך האב בעהאנדעלט זעכצעהן־יעהריגע באים און מיידלאך וועלכע האבען שוין גענאמען געברויכט דיא געפעהרליכע דראגס פאר צוויי און דריי יאהר. פיעלע יונגע קינדער פון ביידע געשלעכטער וועלכע האבען געליטען פון "דראג העבים" האב איך בעהאנדעלט אין מיין אפיס האט מיר איבערצייגט דאס דיא פלאגע האט זיך שוין פערשפרייט ווייט און ברייט צווישען אונזער בעפעלקערונג.

דיא אורזאכען וואס אזוי פיעל יונגע מענשען לאזען זיך אריין אין דראג איז דער זאנדערבארער איינפלוס וואס דיא גיפטען איבען אוים אויף'ן נערוועז־סיסטעם. הערא'ין פילט אן דעם קרבן מיט אן אויסערגעוועהנליכע פרעהליכקייט. נאכ'ן איינגעהמען דיעזען גיפט פיהלט ער זיך ארומשוועבענדיג אין נחת און גליק. ער זעהט זיך ארומגערינגעלט פון רייכטימער און שעהנע פרויען און מיינט אז ער איז א גוואלדיג גרויסע פערזענליכקייט. קיין דאגה און זארג קומט צו איהם ניט צו. ער קימערט זיך ניט אום קיינעם, אפילו ניט אום זיינע ליעבסטע, און אלץ וואס ער פיהלט און זעהט איז נאר זיין אייגענער "איך". דיעזער צושטאנד האלט אבער לאנג ניט אן. באלד נעהמט דער דראג קרבן זיך פיהלען צומישט און צוטומעלט ביז ער פאלט ענדליך אריין אין א שטארקען שלאף, פון וועלכען, ווען מען זאל איהם ניט אויפרייסען, וואלט ער איינשלאפען אויף אייביג. אין זיין שלאף שטעלען זיך דעם דראג־קרבן פאר משונה'דיגע פאנטאסטישע חלומות, וועלכע קענען זיך ניט פארשטעלען א מענשען אין א נארמאלען צושטאנד און זיין צוטומעלטער גייסט וואנדערט ווילד ארום אין אונגאטירליכע וועלטען ביז מען ברענגט איהם צום בעוואוסטזיין דורך א שטארקען טרייסעל.

ביים אויפכאפען זיך פיהלט דער דראג־קרבן א שרעקליכען איבעל, ער זוכט גלייך צו קריגען נאך דראגס און ווען ער קען עס ניט בעקומען, פאלט ער אריין אין אזא פערצווייפעלטער שטימונג דאס עס פארדריקט דאס הארץ קוקענדיג אויף איהם. זיין קערפער ווערט צוזאמענגעקרעמפפט קריגט א שוואכען מאגען. גענעצען און א קאלטער שווייס בעדעקט איהם איינגאנצען, ער ברעכט מיט גרינע גאל און אויסציהען דעם קערפער זיינען איינע פון דיא סימפטאמען פון דיעזער שכרות. אנדערע סימפטאמען זיינען דאס שמארצען פון לייב. דראג פיענדס צורייסען זיך אפט דאס לייב פון שמארצענים. זיי דרעהען זיך צוזאמען פון וועהטאג און פאר'ן דאקטאר איז פיעל מאל ניטא קיין אנדער וועג איינצושטילען זייערע יסורים, ווי נאר דורך איינגעבען פרישע פארציע פון דעם דראג.

דיא ווירקונג פון קאקעין איז א גאנץ אנדערע ווי פון הערא'ין. דיעזער דראג, וועלכער ווערט הויפטזעכליך איינגעצויגען דורכ'ן נאז, ערוועקט א מאדנע פרעהליכקייט אין דעם פיענד און סטימולירט זיין פערשטעלונגס־קראפט פונקט ווי ביי דיא וואס געברויכען הערא'ין, עס איז אבער ניט פערבונדען מיט קיין לאנגער שלאף וויא אין ערשטען פאל. אין געגענטהייל, לייטע וואס געברויכען קאקעין ווערען ארויסגעשלאגען פון שלאף און קענען זיין אויף דריי מעת־לעת נאכאנאנד. זיי פיהלען זיך אזוי אויסגעמאטערט און ערשעפט דאס זיי קענען ניט איינשלאפען, און אום צו קענען געניסען א ביסעל שלאף, מוזען זיי איינגעהמען א דאזע הערא'ין. קאקעין פעראורזאכט א שטארקען און שנעלען פערלויסט אין געוויכט, וויא אויך פערלויסט פון ענערגיע און אמביציאן. קאקעין צוזאמען מיט הערא'ין פעראורזאכען א שנעלען זינקען פון קערפער און גייסט.

וועגען סמוקען אפיום קען איך נאר בעהויפטען דאס דיעזע מעטהאדע פון געברויכען דעם דראג פיהרט ניט צו קיין גאנץ שנעלע ענדערונגען; עס פיהרט אבער צו פערלויסט פון אמביציאן און דיא אבשטומפונג פון גייסט.

אפיום געברויכער האבען ליעב צו סמוקען אין קאמפאני. געוועהנליך ווערען מאטראצען אויסגעשפרייט אויף'ן פלאר. דער מאן וואס קאכט דעם אפיום לעגט זיך אויף'ן לינקען זייט, דער ערשטער קרבן שפארט זיך אן מיט'ן קאפ אויף'ן אונטערלייב פון דעם צערעמאני־מייסטער, דער צווייטער קרבן שפארט אן זיין קאפ אויף'ן אונטערלייב פון דעם ערשטען קרבן און אזוי געהט עס ווייטער ביז א קרייז ווערט פארמירט און יעדער איינער פון די קרבנות האט א גלייכען "טשענס" צו געניסען דעם בעטויבענדען דראג.

איך נוץ אוים דיא געלעגענהייט און מאך היער אן אפיעל צום אידישען פובליקום, אנצופאנגען א קאמפיין געגען דער דראג־שכרות, וועלכע איז איינע פון דיא גרעסטע אונגליקען פאר אונזער אידישער בעפעלקערונג. ווען מיר וועלען עס ניט אויסראטען אין צייט, וועט דיעזע פלאגע, חלילה, פיהרען צו רואין פון אונזער ראסע, וועלכע האט זיך ביז יעצט פערהאלטען ריין און ניכטער. עס ברויכט דאס הארץ צו זעהן וויא אידישע מוטערס שמוגלען אריין דיא גיפטיגע דראגס פאר זייערע קינדער אין פריזאן און עפעס מוז געטהאן ווערען צו מאכען אן ענדע דערצו.

דיא דראג שכורות פערשפרייט קאנסאמפשאן און ערציהט פערברעכער.

(פארטזעצונג פון פייזש 4.)

נען דעם פאלק, און איינער פון דיעזע איז געארג בראנדעס, דער וועלטס גרעסטער קריטיקער, איד און דענישער פאטריאט. מעגליך אז ניט מיט זיין אייגענעם פרייען ווילען איז ער געקומען צו אונז. עס איז מעהר ווי וואהרשיינליך אז זיינע געליעבטע פאליאקען" וועמעס קריוודע ער האט זיך אזוי אפט אנגענומען האבען איהם פערטריבען צו אונז אבער ווי זאגט מען: זאל זיין פון א פאלאק אבי צום לעבען.

מיט בראנדעסעס ארויסטרעטען אלס פערטהיידיגער פון די אידישע אינטערעסען אין פוילען זיינען אונזערע לעזער שוין בעקאנט. אין דיעזען ארטיקעל ווילען מיר די לעזער בעקענען מיט בראנדעסעס אנזיכטען און סימפאטהיען אין דער איצטיגער מלחמה. זיינע אנזיכטען און סימפאטהיען זאגט בראנדעס ארוים אין אן ארטיקעל אין דער דענישער צייטונג "פאליטיקען", וועלכע איז איינגענטליך אן אנטווארט אויף אן אפענעם בריעף צו בראנדעסען, וועלכען דער בעוואוסטער פראנצויזישער זשורנאליסט און עקס־פריים מיניסטער קלעמאנסא האט אבגעדרוקט אין זיין צייטונג "דער מענש אין קייטען".

איך וויל, אז איהר זאלט פערשטעהן, שרייבט בראנדעס, דאס דער פאקט אז מיין ברודער איז א מיניסטער אין דעם דענישען קאבינעט האט גאר ניט צו טהון מיט דעם וואס איך וועל דא זאגען.

איהר זייט גערעכט ווען איהר שרייבט אז א מיניסטער שטעלע אין דעם דענישען קאבינעט איז גאר ניט אין פערגלייך מיט די געשעהעניסען אין לאוווען, און רהיימס, און וואלט עס געווען אין מיין מאכט זייט זיכער, אז דער אונגליקליכער שיקזאל פון די דערמאהנטע שטעדט וואלט געוויס געווען אן אנדערער. ליידער איז עס אבער ניט געווען אין מיין מאכט צו פערהינדערען און פראטעסטירען, ווען געוואלט איז רעכט, איז ניט מעהר ווי זיך מאכען צום נארען. ווען איך זאל זיך דארפען פערנעהמען מיט נוצלאזע פראטעסטען אלע מאהל, ווען אין דער וועלט קומען פאר גרוילטהאטען וואלט מיר פשוט קיין צייט ניט געבליבען פאר עפעס אנדערש.'

וואס דענעמארקס שטעלונג צו דייטשלאנד אנבעטרעפט, בעזאנדערס אין בעצוג צו דער שלעזוויגער פראגע, האב איך שוין אפט מיין מיינונג וועגען דעם ארויסגעזאגט, אזוי אז איהר וועט מיך ניט קענען בעשולדיגען דאס מיינע מיינונגען זיינען געשאפען געווארען ערשט אין דיעזער מלחמה.

איהר בעהויפטעט אז עס איז א גרויסע פייגהייט פון דענעמארק, וואס זי ענטזאגט זיך אנצוגרייפען דייטשלאנד. איהר פרעגט וואס פא רא ראלע מיר דענער ערווארטען צו שפיעלען אין יענעם גרויסען מאמענט ווען מען וועט ריידען פון שלום. מיט וואס פאר א רעכט מיר וועלען קענען בעטען ביי די עליים אז זיי זאלען אונז צוריק געבען די פראווינצען? דיעזע פראגען צייגען אז איהר זייט גאר ניט בעקאנט מיט אונזערע פערהעלטניסע. קיין מענש אין דענעמארק וואס האט נור דעם מינדעסטען פאליטישען בעגריף, האט ניט דעם וואונש און וועט קיינמאהל ניט פערלאנגען אז דענעמארק זאל הערשען איבער א בעפעלקערונג וועלכע איז ניט דעניש און ווען נור מיט ברוטאלער מאכט וועט מען מוזען ארויפצווינגען דעם דענישען נאציאנאלען גייסט. ווייל איהר דארפט וויסען, אז די גרעסטע מעהרהייט פון יענע הערצאגטהימער זיינען דייטשען דורך און דורך. איהר רעדט גלייך ווי איהר וואלט דיעזע פראווינצען שוין געהאט אין אייער האנד. עס איז דאך נאריש צו בעטען עפעס ביי אימיצען ווען ער האט ניט צו געבען. דערווייל איז דייטשלאנד נאך דער בעל הבית איבער שלעזוויג און ניט די עליים."

מערקווירדיג ווי אין דיעזער קריעג פליהט די פאנטאזיע אפילו פון די קאלטעסטע מענער בז צו אבסורדיטעט.

'איהר פרעגט מיך ווער עס איז פעראנטווארטליך פאר דיעזער מלחמה. ווער עס פערטהיידיגט די רעכטע פון די פעלקער, ווער עס האט געבראכען די אינטערנאציאנאלע געזעצע און טריטים, ווער עס שטעהט אנגעקלאגט פאר דער וועלטס געוויסען, און וועמען איך וויניש א זיעג אין דיעזען קריעג. אייערע פראגען דערמאהנען מיך אין דעם שפריכווארט, אז איין קלוגער מענש קען אוועקשטעלען מעהר קשיות וויפיעל זיעבען ביטרע קענען פערענטפערען.

עס איז פאראן זעהר ווייניג פראגען אויף דער וועלט אויף וועלכע מען זאל קענען ענטפערען מיט א פאזיטיווען יא אדער ניין, אויב די פראגען ווערען ניט געשטעלט פון זיך אליין, ווייל דער ארט ווי יענער שטעלט די פראגען דיקטירט שוין דיעזען אנטווארט. אבער איהר זייט צודרינגליך, איהר ווילט איך זאל אייך זאגען וואס איך וויניש דעם פראנצויזישען פאלק. אום צו זיין אויפריכטיג מיט אייך וועל איך אייך זאגען אז איך פערנעהם זיך אין לעבען זעהר ווייניג מיט ווינשע און מיט געבעט צו העכערע כחות, איך בעטראכט, שטודיר א געוויסע לאגע בעמיהע זיך צו פערשטעהן די לאגע און די אורזאכען וועלכע האבען זי ארויסגעבראכט און די רעזולטאטען וועלכע זי קען ברענגען.

יעדענפאלס איך וויניש דער פראנצויזישער רעגירונג יעדען ערפאלג און גליק. איך מוז אייך אבער דאביי זאגען, אז א זיעג פאר די עליים וועט פריהער פאר אלעם מיינען א זיעג פאר רוסלאנד און איך האלט עס פאר דעם גרעסטען אונגליק פער דער אייראפעאישער ציוויליזאציאן, אויב רוסלאנד זאל ארויסטראגען אפילו דעם קלענסטען זיעג פון דיעזער מלחמה. דאס וועט מיינען א פערשטארקערונג פון דער רוסישער רעאקציאן, און יעדער וואס ליעבט די פרייהייט פון די פעלקער און פון דעם איינצעלנעם מענש, מוז שוידערען און פערצווייפלען ביי דעם געדאנק, אז רוסלאנד זאל זיין די זיעגערין.

איהר אבער קענט עס ניט און ווילט עס ניט פערשטעהן, ביי אייך שטעהט פרייהייט, וואהרהייט און רעכט אויף איין זייט, בארבאריי, גוואלד און אונטערדריקונג אויף דער צווייטער זייט. אין פראנקרייך און אין ענגלאנד איז מען געצוואונגען צו דערשטיקען די שאנדטהאטען פון דער רוסישער רעגירונג געגען די פינלענדער און געגען אלע אנדערע רוסישע פעלקער, וועלכע זי בענעהט איצט.

אלע קעמפפענדע פעלקער צווייפלען ניט אויף איין מינוט, אז זייער קאמפף, אז זייער זאך איז די גערעכטע, די אמת'ע און אז צו זיי בעלאנגט די סימפאטהיע און די שטיצע פון דער וועלט. איך אבער בעטראכט די איצטיגע פעלקער שחיטה, דעם נאציאן האס, אלס אן אונגעהויערען אונגליק פאר דער וועלט, אלס סימפטאמען פון א קומענדער שרעקליכער רעאקציאן.

לאמיר האפען, אז אנשטאט רעאקציאן וועט די מלחמה ברענגען א פארטשריט פאר דער וועלט, וועט ענטוואפענען דעם בעוואפענטען פריעדען און בעוואפנען די פעלקער מיט אמת'ע פריעדען.

א. ז—ן.

מ. העלער

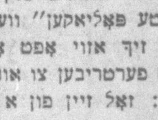
176½ קווין סט. וועסט

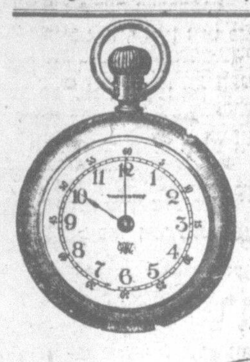
נייעס פיר אידען
אין אידישע סטאר
פאר אידען

מיר מאכען אלערליי דזשולערי גלייך אויף'ן פלאץ. חתונה רינגען ווייל איהר ווארט. מיר פיקסען אלערליי דזשולערי פאר דעם ביליגסטען פרייז

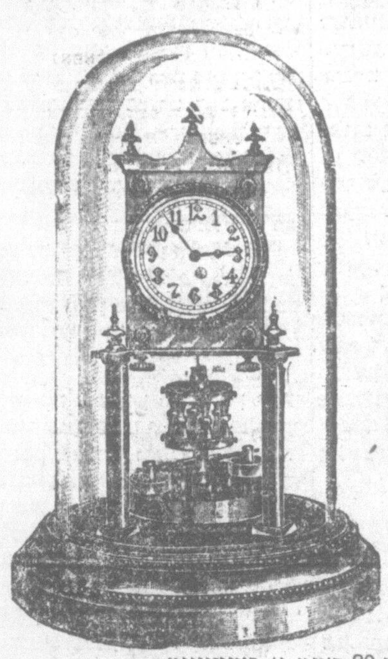
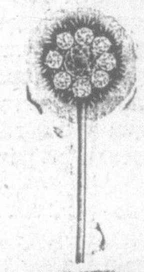
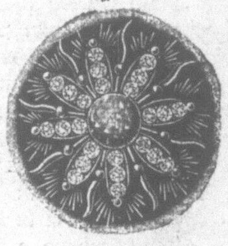

14 קערעט חתונה רינגען 80 סענט א פעני־וויים.
18 קערעט חתונה רינגען $1.00 א פעני־וויים.
וואטשעס געקלינט גוט און גאראנטירט 40 סענט
מיין ספרינגס 40 סענט, הייר־ספרינגס 40 סענט דזשולס 40 סענט, סטעפס 50 סענט.

מיר מאכען אייערע אלטע דזשולערי ווי נייע פיר א קליינעם פרייז. אלערליי ברילען ריכטיג געפאסט צו אייערע אויגען 98 סענט.
מיר גיבען אייך ראיעלע סחורה פאר דעם ביליגסטען פרייז.

מ. העלער
176½ קווין סט. וועסט טאראנטא

CUNARD

עטאבלירט 1840
איירפא דורך ליווערפול
לוסיטאניא
שנעלסטע און גרעסטע שיף איצט אין דער אטלאנטיק דיענסט געהט אב:
שבת מאי 1, 10 מארגענס
טראנסילוואניא שבת מאי 8 מיטאג
אחרונא שבת, מאי 15 10 מארגענס
טוסקאניא, שבת מאי 22 מיטאג
לוסיטאניא שבת, מאי 29 10 מארגענס
טראנסילוואניא שבת, דזשון 5 מיטאג
אזורעס, גיבראלטאר, גענוא, נעאפאל
פירעאוס
קארפאטהיא, דאנערשטאג מאי 13 מיטאג
רייזען ארום דער וועלט.
דורך ראטען צו אלע הויפט פארטען פון דער וועלט.
פאר אינפארמיישאנס ווענדעט זיך צו
הויארד סטימשיפ קאמפאני, לימיטעד
21—24 סטייט סטריט, ניו־יארק.
אדער א. פ. וועבסטער און סאן
גענעראל אגענטען 53 יאנג סטריט
לואיס גוראפסקי, 113 קווין סט. וועסט
ל. ראטענבערג און סאנס 141 קווין וו.
י. גארפונקעל 117½ קווין סטריט וו.

פאטראניזירט די איינציגע אידישע
ווינדא קלינינג קאמפאני

מיר אטענדען צו אלער־
האנד הויז, פעקטארי,
אפיסעס און סטאר קלי־
נינג. בעסטע ארבייט צו
די ביליגסטע פרייזען.
מיר מאכען קאנטראק־
טען מאנאטליך און
יעהרליך. טעלעפאנירט
1 אדעלייד סט. איסט,
פאן מיין 7391. ביי־
נאכט און זונטאג טע־
לעפאנירט קאלערדזש
4319

New York Window Cleaning Co
1 Adelaide E

ONTARIO LAUNDRY CO. Ltd

די — מיין לינדרעש יוועט ב... די בעסטע
אויסערקואקטיוס.
ער: יעס, און מיינע העמדער און קאלנער ביי
קומען די שעהנסטע ...
און אויסקוק, ...
שפארע.
אנטעריא לאנדרי ר'י. לימיטיד
91 ערווארד סט. טעל. מיין 4821

MEET ME AT THE FIRESIDE **Strand** YONGE NEAR KING CONTINUOUS 10 A.M. TO 11 P.M. MATS 5c-10c EVES 5c-10c-15c

מאנטאג, דיענסטאג און מיטוואך
עלזי דזשענים
אין א קאמישערפינד־אקטינגער דראמא
קיטיס קאפריזען
(געשריבען ביי איהר זעלבסט)
פאטהע'ס וואך נייעס
דאנערשטאג פרייטאג און שבת
דזשעסי ל. לאסקי פרעזענטירט
מארשאל נעילאן
און
דער קאונטרי באי

CANADIAN PACIFIC

נייע טריין סערוויס
טאראנטא — מאנטרעאל, אטאווא
דורך „לייק אנטאריא שאור ליין".
פאסט טיים נאך אשאווא, פארט האופ קייבורג, בעלוויל. טרענטאן א. ז. וו. וויטער.
איינצעלהייטען פון סי. פי. אר. איי־
דזשענטס, אדער שרייבט מ. ג. מורפהי
דיסטריקט פעססענדזשיר איידזשענט,
טאראנטא

פרייזעס פיר ליידים און מענער

דער ספרינג איז שוין דא! קלינט און פיקסט אייערע קליידער!
פאר יעדען סוט אדער קאוט וואס איהר שיקט צו מיר אריין קלינען בעקומט איהר סטעמפס און פאר יע־ דערע 30 סטעמפס בעקומט איהר א פרייז. ליידים קריגען א פיער דאלאר־ דיגען אמברעלא און מענער קריגען א באקס אימפארטירטע סיגארען.
טעלעפאנירט מיר גלייך און איך שיק נאך דער ארבייט. מעג דער אר־ דער בעטרעפען 10 סענט אדער 10 דאלאר.
איך גאראנטיר די בעסטע ארבייט און די ביליגסטע פרייזען.
ב. סיגעל 1158½ קאלעדזש סט.
טעלעפאן פארקדייל 4314.

וויכטיג פאר לענדלארדס און רופפערס

א גרויסער בארגיין סייל בלויז פאר איין מאנאט. רופינג פייפער פון אלע בע־ וואוסטע מאנופעקטשורערס פון איין יארד ביז הונדערט ראלס. אויך פיטש (פעך) און רופינג סעמענט. צו ביליגסטע פרייזען.
ספעשעל אפפער פאר ראבער רופינג פאבריצירט ביי
Patterson Manufacturing Co. Limited

1 פליי רעגולער	1.75	$1.19
2 פליי רעגולער	2.25	$1.39
3 פליי רעגולער	2.75	$1.69

ארדערס ביי טעלעפאן ריכטיג אטאנ־ דעט און דעליווערט אין גאנצען שטאדט.
ב. קאפלאן און קא.
140 ענגעס סטריט
Tel. Main 6053

(פארטזעצונג פון פיידזש 5)

האנד אויף די אסיגנאציעס, כדי צו זיין געזיכערט.

צווישען פשוט'ע סוחרים איז היינט די קאמערציעלע עהרליכקייט אויף אזוי פיעל געשטיגען, אז מען קען שליסען א געשעפט אהן אזוינע פארזיכטס־מיטלען. די מאראל פון די שטאאטען שטעהט א פנים נאך פיעל, פיעל ניעדריגער ווי ביי סוחרים און קיינער חדושט זיך היינט צו טאג ניט אויף דעם.

אבגעלאזען דעם שדוך, האט מען זיך מיט די געוועזענע מחותנים ניט וואס צו שעהמען. מען קען פריי און הויך ארויס־ זאגען וואס עס האט זיך אנגעקליבען גע־ גען זיי אויף'ן הארצען, און אט, איז היינ־ טיגען זונטאג פארגעקומען אין רוים א מאניפעסטאציע געגען עסטרייך וואס אונ־ טערשיידעט זיך פון אנדערע ביז אהעריגע ניט נור בלויז דורך דעם געוואלדיגען גרוי־ סען צאהל טהיילנעהמער, נור אויך פיעל מעהר דורך דעם שטעלונג צו איהר פון דער רעגירונג וואס איז ווערטה אונטער־ שטראכען צו ווערען.

די רעגירונג איז דא אין אלגעמיי־ נעם א פאטערליכע, און דאס פאלק א פאמיליע, אביסעל א צולאזענע. די פא־ טערליכע רעגירונג ווייזט זיך אבער ארויס אלס א שטרענגער פאטער, בעת א מאניפעסטאציע. כדי אונטערצודריקען א מאניפעסטאציע, פערמאגט זי חוץ סאל־ דאטען, גאנצע פיער מינים פאליציי, פון וועלכע די אריסטאקראטיע — אהן ספק די פאליציי אריסטאקראטיע פון דער גאנ־ צער וועלט — זיינען די בעוואוסטע קא־ ראבינעריי. אין פריעדליכע טעג זיינען זיי א ציהרונג און לוקסוס אויף דער יום טוב'־ דיגער גאס, אין גאלד בעניייטען פראק, ווייסע האנד־שוה, און דריי־עקיגער הוט מיט א הויכען בלוי און רויטען צאפ אויף'ן שפיץ, שפאצירען זיי זיך מיט שטאט פארוויז.

א געוועהנליכען גאסען סקאנדאל אדער גנבה איז ניט זייער עסק. דערצו זיינען זיי צו אנגעבלאזען. זיי זיינען דאס רוב גע־ וועהלטע, הויכע שטראמע יונגען, בעזיצען א געוויסע בילדונג, מוזען אויסהאלטען עקזאמען אויף איינע אדער צוויי פרעמדע שפראכען, — און ווען מען בעדארף זיי, ווייזען זיי זיך ארויס זעהר פלינק און גע־ שיקט. ערב מאניפעסטאציע צושטעלט מען זיי געוועהנליך אין די טויערען. פיעלע אויף פערד, און וואו נור א געזינדעל בע־ וועגט זיך, וואקסען זיי אויס ווי פון אונ־ טער דער ערד. פערשטעהט זיך, אז די קאכעדיגע איטאליענער לאזען זיך ניט אזוי לייכט פערשטויסען אין די שמאלע ענגע געסלאך און צונעהען איינצענווייז. חוץ אלעמען איז עס אין א שעהנעם זונ־ טאג אונטער א זיידען בלויען הימעל, א גאנץ שעהנער שפיעל זיך ארומצויאגען מיט די אויסגענייטע קאראבינערים. ניט יעדען זונטאג, אבער גאנץ אפט געהט דער דאזיגער שפיעל דא אן. ווען עס האנ־ דעלט זיך אבער ניט וועגען א פאליטישע מאניפעסטאציע, נור וועגען א סטרייק דע־ מאנסטראציע ווערט דער שפיעל אויס שפיעל....

היינטיגען זונטאג זיינען די תמיד צייטיגע קאראבינעריס איבעראל געקומען צו שפעט. דערוויל האבען די צעהנדליגע טויזענדע מאסען געהאט צייט גענוג ניט נור צו שרייען. "נידער מיט עסטרייך" נור צו זינגען עס מיט א רעציטאטיוו פאר דער געזאנדשאפט פאר שעה'ן לאנג, און ניט וועניג פענסטער שויבען זיינען דער־ ווייל צוקלאפט געווארען אין די עסט־ רייכישע שיף־געזעלשאפטען און בענק, יעדער האט געקענט פראנק און פריי ארויסווייזען וואס ער פיהלט. אויס מחותנים און ניטא זיך וואס צו שעהמען.

און אבגעלאזען דעם שדוך איז ביי פיעלע אראב א שטיין פון הארצען, ווארום די גאנצע צייט וואס די אונטערהאנדלונ־ גען זיינען אנגעגאנגען האט מען זיך גע־ פיהלט ניט געהויבען. עס איז פארט פא־ ראן אזא זאך ווי דער געוויסען פון פאלק. אפילו די היגע פרעסע, וועלכע איז ניט די בעסטע — די בעסערע ווי דער "קארי־ ערע דעלא סערא", למשל, איז אין מילאן אפילו זי האט געפיהלט אז עס איז ניט גאר פיין צו טרייבען דעם היילינען עגאאיזם אויף אזוי ווייט. עס איז טאקי אמת, יע־ דער זארגט פאר זיך און דער מאמענט איז א געלונגענער, אבער דאך... איז אין דער נעגענווערטיגער טראגעדיע פון איירא פא ווי אין א טראגעדיע אויף דער ביהנע, מוז די האנדלונג פון די אנטהייל נעהמער ארויסרופען אדער בעוואונדערונג אדער האס און פעראכטונג. איטאליען ווייסט גאנץ גוט, אז יאגענדיג זיך נאך לייבטע פערדיענסטען לעגט זי אויף'ן וואג שאל איהר נאציאנאלען פרעסטיזש.

און איצט ווען איטאליען האט אין א געוויסער מאס צוריק ערווארבען א פרייע האנד וועט זי זיך שטעלען ביים זייט פון די פעראייניגטע מעכטע און העלפען ברענגען צו אן ענדע, אבער ניט מעהר ווי תמיד האלט עס איצט ביי דעם און עס איז בלויז א פראגע פון וואכען. עס איז איצט

ווילט איהר וויסען עטוואס וועגען אייערע קרובים און פריינד וואס וואהנען אין רוסלאנד, פוי־ לען און אין גאליציען וואס געהער איצט צו רוסלאנד?

יעדער איינציגער וואס האט קרובים אדער פריינד אין די דערמאהנטע פלעצער און האט פון זיי קיין בריעף ניט ערהאל־ טען און ווייס איבערהויפט ניט וואס זיי מאכען קאן דורך אונז ערפאהרען וועגען זיי.

ווען מען גיט אונז אלע איינצעלהיי־ טען און אויסקינפטע וועגען זיי, קענען מיר ארויסקריגען אויסקינפטע פון דארט וואו זיי געפינען זיך און וואס זיי טהוען.

מיר האבען די מעגליכקייטען צו קא־ מוניקירען מיט די פארשטעהער אין אייער שטאדט אין רוסלאנד, פוילען אדער גא־ ליציען און מיט דער צוריק קומענדער פאסט אייך זאגען אדער שרייבען אלעס וואס אייך אינטערעסירט צו וויסען וועגען דער בעטרעפענדער פערזאן אדער פערזאנען.

אויב אייער קרוב אדער פריינד דיענט אין דער ארמיי ווייט פון דער היים קע־ נען מיר אייך זאגען וואו ער געפינט זיך און וואס מיט איהם איז געשעהען. אויב אייער פריינד האט געענדערט זיין אדרעס וועלען מיר פאר אייך געפינען זיין איצטי־ גען אדרעס. וואס איהר דארפט טהון איז אדער צו קומען צו אונז אין אפיס אדער אונז שרייבען און ענטפערען אויף אלע פראגען וועלכע מיר מוזען שיקען קיין רוסלאנד און אי זאוננעפהר צעהן וואו־ כען וועט איהר האבען די אויסקינפטע וועלכע מיר וועלען האבען ערהאלטען אפי־ ציעל.

לואיס גוראפסקי, 113 קווין סטריט וועסט.

נאך שיפען געזונקען

שטאקהאלם, אפריל, 27.

די שוועדישע שיף „סענטריק", וועל־ כע איז געגאנגען פון שטאקהאלם נאך העלזינגבארג, שוועדען, איז ארום די אלאנדען אינזלען געזונקען געווארען פון א מינע. די מאנשאפט איהרע איז גע־ ראטעוועט געווארען.

גרימסבי, ענגלאנד, אפריל, 27.

די פישער שיף „ריקאלא" איז מאנ־ טאג אויסגעריסען געווארען אויף'ן צפון ים, און עטליכע פון איהר מאנשאפט פעהלען.

דערווייל איז אונבעוואוסט, צו זי איז אויפגעריסען געווארען פון א מינע, אדער א טארפידא.

—):(—

3-ער קאמיטע וועט אלעס איינקויפען פאר דער ארמיי

אטאווא, אפריל, 27.

האנארייבל קעמפ פון טאראנטא, דז. לאפארט פון מאנטרעאל, און דז. גאלט פון וויניפעג, זענען פון דער רעגירונג בעשטימט געווארען אלס די דרייער קא־ מיטע, וועלכע וועט אלעס איינקויפען פאר דער קאנעדער ארמיי, אום אויסצו־ מיידען די שווינדלען מיט וועלכע די קע נעדער רעגירונג איז בעשווינדעלט געווא־ רען פון די קאנטראקטארס ביים איינקוי־ פען פאר'ן ערשטען קאנטינזשענט.

ניט בלויז אן השערה. די פארבערייטונגען וואס זיינען דא געמאכט, זיינען אוועק צו ווייט, אז מען זאל עס אלץ לאזען געהן אין ניוועץ. אמת פאר די אכט חדשים וואס איטאליען שארפט איהר מלחמה שווערד, האט זי איהם אזוי פיעל געשלי־ פען, אז עס איז פון איהם כמעט גאר ניט געבליבען. פון דעם מיליארד הלואה איז דער גרעסטער טהייל אוועק אויף די פאר־ בערייטונגען, אבער די מאטעריאלע לאגע איז ניט די מניעה. עס ווערען אנגעגעבען אנדערע צוויי אורזאכען פארוואס מען וואקלט נאך. איינע פון וועלכער דיא פרעסע שווייגט, אבער וואס האט געפונען אן איינדרוק אין דערשטימטע פון פאלק, זאל זיין געוויסע וואלקענס אויף'ן דיפ־ לאמאטישען הימעל פון איטאליען און פראנקרייך. די אויפלעזונג פון דעם גארי־ באלדער לעגיאן זאל זיין איינע פון די שאטענס וואס די דאזיגע וואלקענס הא־ בען אבגעווארפען. מען בעגעגענט זיי איצט שוין אויף די רוימישע גאסען די „רויטע העמדער". עס איז א גאנץ נייע זאך צו זעהען אנגעטהאן אין זיי ניט געבויגענע זקנים פון די אמת'ע, איבערגע־ בליבענע גאריבאלדיער, נור זייערע יונגע אייניקלאך. אלס א צווייטען שטערונג איז פון לאנג אן אנגעגעבען געווארען די פיעלע שנעען אין די אלפען, וועלכע מען וועט דארפען אריבערשרייטען און אזוי שנעל ווי דער געהיימניספולער סכסוך וועט זיך אויסגלייכען און דער שנעע וועט צו־ שמאלצען ווערען, וועט זיך איטאליען א ריהר טהאן אין א גוטער שעה, און ביז וואס ווען, איין גוטען רעזולטאט וועט אונז די מלחמה באלד ברענגען — זאגען די איטאליענער — וואס מיר וועלען זאפארט פטור ווערען פון איהם פון דעם... און דא פאלגט א ניט קיין שעהנער עפיטעט. עס איז איבעריג זאגאר צו ערקלעהרען אז מיט דעם "איהם" און מיט דעם שעהנעם עפיטעט מיינט מען ניט עמיצען אנדערש ווי דעם עקסטרא שליח פאן בילאוו.

א גליק פאר טאראנטאר אידען

עס האט זיך ערשט ערעפענט א האלסייל ביזנעס פון די בעסטע ענגלישע און יארקשיר וואלענע שטאפען וואו איהר קענט קריגען די בעסטע און שעהנסטע וואר'עס פאר סוטס אבער־קאוטס און פענטס מיט האלסייל פריי־ זען. אויף פיילארס טריטינגס ביי :
J. LUBINSKY
248 Simcoe St Phone Main 6446

ענטזאגט א 6 מיל. דאלארדיגען פראפיט

ניו־יארק, אפריל, 27.

די ארגענטינישע רעגירונג האט זיך ענטזאגט צו פערקויפען איהר נייעם דרעדנאוט „מארענא" וועלכער איז יעצט פארטיג געווארען אין קעמדען, ניו דזשערזי, און האט איהר געקאסט 12 מיליאן דאלאר.

די שיף האבען געוואלט קויפען אי גריכענלאנד און אי איטאליען און איהר געבען 6 מיליאן דאלאר פראפיט.

— 0 —

איטאליענס לעצטע פאדערונג

לאנדאן, אפריל, 27.

איטאליען האט לעצטענס אבגעשיקט איהרע לעצטע פאדערונגען צו עסטרייך, וועגען דעם וואס זי פערלאנגט פאר איהר נייטראליטעט. צו די פאדערונגען איז אויך בייגעלעגט א בריעף פון פרינץ בי־ לאוו, דער דייטשער אמבאסאדאר אין אי־ טאליען, וועלכער שטימט איין, אז אי־ טאליען זאל בעקומען טרענטינא און דעם פאס לאנד ביים טייך איזאנצא.

אלע איטאליענישע האנדעלס שיפען האבען בעקומען נאטיסעס, אז זיי זאלען זיין גרייט אויפ'ן ערשטען רוף.

—):(—

פאליסמאן ארונטערגעזעצט צוליעב זיינע דייטשע געפיהלען.

קאנסטייבעל דיערקס, פון ווילטאן עוו. פאליס סטיישאן, מעג טאקי זיין א פאליסמאן שוין זייט 15 יאהר אבער דער־ פאר וואס זיינע חברים בלויע רעק האבען געגען איהם עדות געזאגט אז דער בחור האלט מיט דייטשלאנד, האט ער פון דעם טשיעף אף פאליס פשוט בעקומען די סעק.

דיערקס איז א קענעדער, געבוירען פון דייטשע עלטערען.

מעיאר טשורטש האט אויך ערהאל־ טען פיעלע בריעף, אין וועלכע ער ווערט אויפגעפאדערט צו צושליסען די צוויי דייטשע קלובס, וועלכע געפינען זיך אין טאראנטא, ווייל זיי זענען א געפאהר פאר דער שטאדט, דורך דעם, וואס דאס זע־ נען פלעצער, פון וואנען עס ווערען פער־ שפרייט פרא־גערמאנישע געדאנקען.

א געהיימניספולע באמבע פאר ענווער פאשא.

פאריז, אפריל, 27.

פון סאלאניקי ווערט אהער געמעל־ דעט, אז אינ'ם טערקישען קריעגס־מיניס־ טעריום אין קאנסטאנטינאפאל איז ביי־ צייטענס ענטדעקט געווארען א זייגער־ באמבע, וועלכע האט געדארפט עקספלא־ דירען א שטונדע שפעטער, ווען דער קריעגס־ראטה וועט שוין זיין פערזאמעלט. אינ'ם ראטה האבען זיך געדארפט בעט־ היילינען ענווער פאשא, פאן גאלץ, און גענעראל פאן סאנדערס.

איינינע קליינע בעאמטע זענען ארעס־ טירט געווארען אויף דעם פערדאכט, אז זיי האבען געהאלפען אן אונבעקאנטען מאן, וועלכער איז אהין געקומען רייניגען דעם קוימען, אוועקצולעגען די באמבע.

סי. פי. אר. געווינט.

מאנטרעאל, אפריל, 27.

דזשאסטים דאנלאפ האט אינ'ם אד־ מיראליטי קאורט היינט ארויסגעגעבען זיין ענטשיידונג, אז דער קענעדיען פעסי־ פיק שיף „עמפרעס אף איירלאנד" איז געזונקען, צוליעב דער שולד פון דער שיף „סטארסטאדט", מיט וועלכער זי האט זיך צוזאמענגעשטויסען אויפ'ן סט. לאור־ ענס ריווער.

לויט דיעזער ענטשיידונג דארף אלזא די סי. פי. אר. בעקומען 2 מיליאן דאלער פאר'ן שאדען.

(די „עמפרעס" איז געזונקען גע־ ווארען אין מאי 1914.

קאזאק פראטעסטירט געגען טערקישע פאגראמען

וואשינגטאן, אפריל, 27.

דער רוסישער אמבאסאדאר באכ־ מאטיעו האט אין נאמען פון ניקאלאיס רעגירונג געבעטען דעם סטייט דעפארט־ מענט, אז די פעראייניגטע שטאאטען זאלען פראטעסטירען געגען טערקיי, אז זי זאל אבשטעלען די פאגראמען, וואס זי מאכט אינ'ם קאווקאזער געגענד אויף קריסטען.

סעקרעטערי ברייען האט איהם גע־ ענטפערט, אז אמעריקא וועט זיך שטע־ לען אין פערבינדונגען מיט טערקיי, און זעהן וואס זי קען טהאן צו דעם.

איז צוקוועטשט געווארען פון א ראלער.

—):(—

דזשאדרוש קארר, א 14 יעהריגער באי איז ארונטערגעפאלען אונטער א לאנד ראלער, וועלכער איז אריבער אי־ בער זיין קערפער. ער איז צוגענומען גע־ ווארען אין האספיטאל, וואו ער איז שפעטער געשטארבען.

צו די שרייבער פון דער „אונפערהיי ראטער וועלט".

קיינע אדרעסען פון די שרייבער פון דער „אונפעריהייראטער וועלט" ווע־ רען ניט ארויסגעגעבען.

די וואס ווילען ענטפערען אויף די בריעף איף דער "אונפערהייראטער וועלט" מוזען דאס טהון דורך אונזער קאלום „פערזענליכעס".

בריעף צו דער „אונפערהייראטער וועלט" זאלען געשריבען ווערען אין אי־ דיש, ענגליש אדער העברעאיש.

שרייבט אויף איין זייט פאפיער.

ווען איהר פעראינטערעסירט זיך מיט איינעם פון דיעזע בריעף שרייבט אייער פערלאנג, נאמען און אדרעס אין אונזער קאלום "פערזענליכעס" און דער בעטרעפענדער אדער בעטרעפענדע פערזאן וועט מיט אייך קארעספאנדירען.

אויב איהר ווילט קענט איהר אנגעבען א באקס נומער אנשטאט דעם נא־ מען און אדרעס.

איהר קענט אויך צ׳שיקען אייערע אדווערטייזמענטס דורך פאסט, ביילעגנ־ דיג סטעמפס פאר דער בעטרעפענדער סומע.

רעדאגירט פון

יהודית

ווערטהע מאדאם יהודית!

א ברודער שטעלט פאר זיין שוועסטער ערלויבט מיר פארצושטעלען מיין איינציגע שוועסטער.

מיין שוועסטער איז 18 יאהר אלט פערמאגט א זעהר שעהנעם אויסזעהן און שעהנע בלאנדע האהר, זי האט בעקו־ מען א גוטע אידישע ערציהונג און איז זעהר פיין אמעריקאניזירט, זי איז אויך א זעהר גוטע ווירטהין, קען גוט קאכען און באקען. איין חסרון בלויז האט זי און דאס איז וואס זי איז זעהר א שטילע, לויפט ניט ארום מיט קיין באיס און גלייכט זיך ניט צו חנ'ן צופיעל.

דער באי, וועלכער וועט זיך מיט איהר פעראינטערעסירען, וועט זיכער קיין חרטה ניט האבען.

איהר פערלאנג איז, א באי ניט על־ טער פון 25 יאהר, זאל בעזיצען ביל־ דונג ביז א געוויסען גראד, זאל אויך זיין אידיש געזאנען.

ער זאל זיין אין ביזנעס, אדער הא־ בען א שעהנע פראפעסיאן, און קענען מאכען א שעהנעם לעבען, און דערפאר וועט ער בעקומען די שעהנסטע מיידעל, וואס ער האט ווען געזעהען.

מיט אכטונג,

דער געטרייער ברודער.

אן אינסטיטוציע צו פעראייביגען פרצ'ס נאמען אין טאראנטא

צו אלע ארגאניזאציאנען און אידישע פעראיינען!

דער גרויזאמער טויט האט פון דעם אידישען פאלק לעצטענס אוועקגעריבען איינעם פון זיינע בעסטע זיהן. יצחק ליבוש פרץ, וועלכער האט מיט זיין דיכ־ טער־פעדער בערייכערט דאס אידישע לעבען איז שוין ניט מעהר צווישען די לע־ בעדיגע, און דאס גאנצע אידישע פאלק טעהט אין טרויער געבויגען.

די אידישע בעפעלקערונג אין טא־ ראנטא צוגלייך מיט אלע אנדערע שטעדט האט אויסגעדריקט איהר טיעפען טרויער און שמערץ נאכ'ן פערשטארבענעם ליטע־ ראטישען ריעז אין א טרויער־פערזאמלונג.

אבער דאס איז נאך ניט גענוג.

עס מוז געשאפען ווערען אין יעדער אידישער שטאדט און שטעדטיל א פאסי־ גע אינסטיטוציאן, וועלכע זאל פאר די צוקונפטיגע און קומענדע דורות דערצעה־ לען וועגען דעם, אז אמאהל האט א נביא פרץ געלעבט, וועמענס דיכטער־פעדער איז א קאמפס־שווערד געוועזען, און וועל־ כער איז ביי זיין שרייבטיש אלס א קרבן געפאלען, ארבייטענדיג לטובת זיינע ברי־ דער און שוועסטער — די אומגליקליכע און פערארימטע מלחמה קרבנות.

דער מאנומענט נאך פרץ'ן מוז פון דעם גאנצען פאלק געבויט ווערען, ווייל פרץ איז דער דיכטער פונ'ם אידישען פאלק געוועזען.

א"ל ריכטונגען, פארטייען, און פעראיינען וועלכע עקזיסטירען אויף דער אידישער גאס, דארפען זיך אין דיעזער ארבייט בעטהייליגען.

די ארגאניזאציאנס קאמיטע רופט דארום א פרץ־פאלקס קאנפערענץ, וועל־ כע זאל דיעזע ארבייט אויפנעהמען און אויך בערעדען פרצ'ס נאמען אין אונזער שטאדט.

זונטאג דעם 2־טען מאי 4 אזייגער בייטאג וועט דער קאנפערענץ שטאטפינ־ דען אין 194 בעווערלי סטריט, און אלע פעראיינען זענען געבעטען צו שיקען צו צוויי דעלעגאטען צום קאנפערענץ, און העלפען אין דער ארבייט, צו שאפען א פאסענדע אינסטיטוציאן אין טאראנטא, ווי אזוי צו פעראייביגען דעם נאמען פונ'ם אונשטערבליכען דיכטער י. ל. פרץ.

א. ריינוויין.
א. בראמבערג.
י. באגראד.
וו. גערטלער.

ארגאניזאציאנס קאמיטע.

נ. ב. די ארגאניזאציאנען דאר־ פען ניט ווארטען, ביז וואנען זיי וועלען בעזוכט ווערען פון קאמיטעס, נאר ערוועה־ לען דעלעגאטען, אין פאל אפילו ווען א קאמיטע בעזוכט זיי ניט.

בעקעמפט די פאלשע וואג סכה

די היגע אידישע בעקער ווייזט אויס, זענען פעסט בעשלאסען ניט צו פערקויפען קיין ברויט מיט א ריכטיגע וואג. די פיע־ לע שטראפען וועלכע זיי בעצאהלען אלע מאנטאג און דאנערשטאג אין די קאורטס הארען זיי גאנץ ווענינ, און זיי ווילען זיך ניט שיידען מיט זייער פאטענטירטער ערפינדונג פון „ברויט מיט א פאלשער וואג".

מיט א צייט צוריק האט די בעקער דרייווערס יוניאן בעשלאסען ניט צו פיה־ רען קיינע ברויט, וועלכע וועט ניט הא־ בען די ריכטיגע וואג, אבער די דריי־ ווערס זענען צו שוואך צו בעקעמפפען דיע זען איבעל.

עס איז בלויז געבליבען נאך איין וועג ווי אזוי צו קענען אויסראטען דיעזע מכה פונ'ם אידישען קווארטאל.

נעהמט ניט ביי די דרייווערס קיין ברויט, וועלכע האט ניט די ריכטיגע וואג.

וועגט איבער דאס ברויט, איידער איהר נעהמט עס, און שיקט עס צוריק, אויב מען וויל אייך בעשווינדלען.

די דרייווערס זענען אין דער זאך גאר ניט שולדיג, אבער דאס וואס איהר וועט די דרייווערס צוריקגעבען ברויט מיט א פאלשער וואג, וועט צווינגען די בע־ קער באסעס, אז זיי זאלען אייך ניט בע־ שווינדלען, און ניט געבען אייך פאלשע וואגען פאר אייערע פענים.

ענגלישע געפאנגענע דערשאסען פון דייטשלאנד.

לאנדאן, אפריל, 27.

לארד קיטשענער, ענגלישער קריעגס־ מיניסטער, האט היינט אינ'ם האוז אף לארדס ערקלעהרט, אז די ענגלישע גע־ פאנגענע ווערען פון דייטשלאנד מיס־ האנדעלט, און מאנכע זענען דערשאסען געווארען.

א טויט קינד געפונען.

נעכטען האט די פאליציי געפונען א טויט אינגעל דריי מאנאטען אלט לעבען דעם סי. פי. אר. סטיישאן אין פארק־ דייל. קיינע שפורען וועגען דעם קינד זע־ נען ניטא.

עס איז אבגעשיקט געווארען אין מארג אריין וואו אן אונטערזוכונג וועט געמאכט ווערען.

וויכטיגע נייעס פאר אלע אידען פון דער וועסט ענד.

די בעסטע וויינען און ליקער

מיר זיינען אין דער רעכטער הארץ פון דער אידישער געגענד, 35 יאהר אין דיא ביזנעס און מיר האבען די בעסטע קענעדיער און אימפארטירטע קאניאקען אונד בראנדיס צו די ביליגסטע פרייזען.
א ספעשעל דיסקאונט פאר חתונות, פארטיעס און זא וו. ווייטער.
מיר גאראנטירען פולע צופרידענהייט.
פערגעסט ניט אז דאס אלעס האט איהר
201 פעטריק סטריט
א. פעטערסאן, פראפ. טעלעפאן קאלעדזש 84

פעדלערס און סטאר קיפערס

די בעסטע סגולה אנצוהאלטען קאסטימערס און צו מאכען געלד איז צו פיה־ רען דריי־גודס, ריינקאוטס, פענסי גודס, דזשועלרי און נאוועלטיס ביי קאפלאן און קא.
האלסיילער און דזשאבער 229 קווין סטריט וועסט טאראנטא, דער בא־ וואוסטער האלסייל פלאטץ וואו פיעל פעדלער זענען בארייכט געווארען.
דזשאב לאטס זענען שטענדיג דא. ארדערס פינקטליך אטענדעט.
קאפלאן און קא. דזשאבער 229 קווין סט. וו. טאראנטא אנט.
טעלעפאן עדלייד 3772.

האט איהר שוין בעזוכט דעם נייעם
דיינינג רום אונד רעסטאוראנט
אין 192 ספעדיינא עווענוי, (ניער קווין)
עס איז פיר אייער אייגענעם בענעפיט
דאס שעהנסטע פלייז אין אקאמאדיישאן פיר ליידים און דזשענטעלמען.
גוטע געשמאקפולע כשר'ע שפייזען און גוטע בעהאנדלונג גאראנטירט.
גרינבלאט, 192 ספעדיינא עווענוי, (נעגען איבער פהיבי סטריט)

L. WHITE & SON
177 Queen St. W
Phone Adelaide 2015

דער ספרינג איז שוין דא

קלינט, פרעסט, פארבט און פיקסט אייערע קליידער
ביי ל. ווייהט אונד סאנס
די גוט בעוואוסטע אידישע קלינערס 177 קווין וועסט, אנטקעגען יוניווערסיטי עוו. אדלייד 2015.